

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

Kreativní účetnictví a daňový podvod

Martin Crhonek

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martin Crhonek

Ekonomika a management

Provoz a ekonomika

Název práce

Kreativní účetnictví a daňový podvod

Název anglicky

Creative accounting and tax fraud

Cíle práce

Cílem práce je na základě systematického přehledu o manipulaci s účetními daty vyhodnotit jejich vliv na účetní výkazy a daně v rámci českého práva s dopadem na hodnocení finančního zdraví podniku.

Metodika

1. Provedení analýzy a porovnání základních pojmů užívaných v oblasti kreativního účetnictví.
2. Studium odborných literárních zdrojů v oblastech podvodného jednání, motivů vedoucích ke kreativnímu účetnictví, technik kreativního účetnictví, prevence, výhod a nevýhod kreativního účetnictví, metod identifikace hospodářských a účetních případů zneužití kreativního účetnictví a druhů daňových podvodů.
3. Teoretické poznatky budou použity pro vytvoření modelových příkladů, u kterých bude aplikován postup kreativního účetnictví.
4. Vyhodnocení dopadu kreativního účetnictví na účetní výkazy.

Doporučený rozsah práce

40 stran

Klíčová slova

Benford, daň, DPH, kreativní účetnictví, podvod

Doporučené zdroje informací

- DRÁBKOVÁ, Zita, 2017. Kreativní účetnictví a účetní podvody. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-791-2.
- Gray Dahli. Forensic Accounting and Auditing: Compared and Contrasted to Traditional Accounting and Auditing. American Journal of Business Education. 2008;1(2):115-126.
- JONES, M. Creative accounting, fraud and international accounting scandals. Chichester: John Wiley & Sons, 2011. ISBN 978-0-470-05765-0.
- KOUŘILOVÁ, Jindra, Zita DRÁBKOVÁ a Miroslava VLČKOVÁ, 2016. Metody: AHP, CFEFT, DMFCA jako možná identifikace chyb a podvodů v účetnictví. České Budějovice: Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. ISBN 978-80-7394-623-4.
- KRUPOVÁ, L. Kreativní účetnictví, zneužívání účetnictví – možnosti a meze. Praha: Komora auditorů ČR, 2001. 64 s. ISBN 80-902855-2-X
- SEJKORA, Tomáš. Finančněprávní nástroje boje proti únikům na dani z přidané hodnoty v prostoru Evropské unie. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-226-4.
- VOLKÁNOVÁ, Z. Podvody v účetnictví. A jak se jim bránit., Praha: Linde Praha a.s., 2014. ISBN 978-80-7201-945-8
-

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Ivana Kuchařová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2020

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 23. 11. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 07. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Kreativní účetnictví a daňový podvod" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucí bakalářské práce Ing. Ivaně Kuchařové, Ph.D., za cenné připomínky a odbornou pomoc při zpracování bakalářské práce. Zároveň děkuji mjr. Ing. Mgr. Petru Burianovi, MBA, zástupci vedoucího 7. odd. OHK SKPV PČR KŘ hl. m. Prahy, za jeho pomoc, názory a podněty, vyplývající z mnohaleté praktické zkušenosti v oboru. V neposlední řadě děkuji své rodině za podporu a trpělivost.

Kreativní účetnictví a daňový podvod

Abstrakt

Bakalářská práce představuje téma Kreativní účetnictví a daňový podvod. Práce je členěna na dvě části: na teoretická východiska a vlastní práci. Teoretická východiska se zabývají kreativním účetnictvím, jeho motivy, technikami, možností detekce a je zde uvedena i důležitost auditu. Dále se teoretická východiska zabývají druhy daňových podvodů na dani z přidané hodnoty.

Vlastní práce je zaměřena na vytvoření dvou modelových příkladů. V prvním modelovém příkladu je posuzován vliv kreativního účetnictví na finanční zdraví účetní jednotky. Vliv kreativního účetnictví na finanční zdraví účetní jednotky je hodnocen porovnáním hodnot vybraných ukazatelů finančních analýzy, které jsou vypočteny jak před aplikací technik kreativního účetnictví, tak i po aplikaci technik kreativního účetnictví. Ve druhém modelovém příkladu je vytvořen příklad karuselového podvodu, kterého se dopustily tři fiktivní subjekty.

Klíčová slova: Benford, daň, DPH, EET, externí audit, finanční analýza, kreativní účetnictví, karuselový podvod, window dressing, Wirecard.

Creative Accounting and Tax Fraud

Abstract

The Bachelor's Degree Paper discusses Creative Accounting and Tax Fraud. The paper is divided into two parts: theoretical concepts and practical analysis. Theoretical concepts describe creative accounting, motives of its implementation, its techniques, possibilities of detection and the importance of audit. Furthermore, different types of tax fraud on the value added tax are also discussed.

The practical part aims at creating two model examples. In the first one the influence of creative accounting on the financial health of the accounting unit is assessed. This is done by comparing chosen financial analysis indicators calculated both before and after the application of techniques of creative accounting. The second model situation brings an example of carousel fraud (missing trader fraud) done by three fictitious subjects.

Keywords: Benford, tax, VAT, EET (Electronic Records of Sales), external audit, financial analysis, creative accounting, carousel fraud, window dressing, Wirecard.

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	18
3.1 Kreativní účetnictví a podvod	18
3.1.1 Vymezení pojmů kreativní účetnictví a podvod	18
3.1.2 Motivy ke kreativnímu účetnictví.....	21
3.2 Techniky kreativního účetnictví.....	23
3.2.1 Technika window dressing	23
3.2.2 Technika mimobilančního financování	25
3.2.2.1 Operativní leasing.....	26
3.2.2.2 Faktoring.....	27
3.3 Modely identifikace kreativního účetnictví	28
3.3.1 Benešův model.....	28
3.3.2 Model DMFQA.....	30
3.3.3 Model CFEBT.....	32
3.4 Důležitost externího auditu a účetní skandály ve světě	33
3.4.1 Externí audit.....	33
3.4.2 Účetní skandál Wirecard.....	34
3.4.3 Účetní skandál Enron.....	36
3.4.4 Účetní skandál Toshiba.....	38
3.5 Daňové podvody na DPH.....	39
3.5.1 Karuselové (kolotočové) podvody	39
3.5.2 Řetězové podvody.....	42
3.5.3 Kontrolní hlášení.....	43
3.5.4 VIES.....	43
3.5.5 eTržby (EET)	44
3.6 Benfordův zákon	44
3.6.1 Historie a princip Benfordova zákona	44
3.6.2 Benfordovo rozdělení	47
3.6.3 Použití Benfordova zákona v praxi.....	49
4 Vlastní práce	51
4.1 Obecné údaje fiktivní účetní jednotky	51

4.1.1	Aplikace technik window dressingu	53
4.1.2	Dopad window dressing.....	56
4.1.3	Likvidita spolu s ČPK před a po window dressing.....	58
4.1.4	Zadluženost před a po window dressingu	60
4.1.5	Ukazatelé aktivity před a po window dressing	61
4.1.6	Ukazatelé rentability před a po window dressing	63
4.2	Modelový příklad Karuselového obchodu	64
5	Závěr.....	66
6	Seznam použitých zdrojů.....	68

Seznam obrázků

Obrázek 1	- Hospodářská kriminalita	20
Obrázek 2	- Propad akcií Wirecard.....	35
Obrázek 3	- Princip Karuselového podvodu	40
Obrázek 4	- Likvidita	58
Obrázek 5	- Čistý pracovní kapitál	59
Obrázek 6	- Zadluženost	60
Obrázek 7	- Doba obratu	62
Obrázek 8	- Modelový příklad Karuselového obchodu	64
Obrázek 9	- Účet 343	64

Seznam tabulek

Tabulka 1	- Proměnné	29
Tabulka 2	- Pravděpodobnost výskytu proměnných.....	48
Tabulka 3	- Statistika zemí v rámci EU	50
Tabulka 4	- Část rozvahy	52
Tabulka 5	- Část výkazu zisku a ztráty	52
Tabulka 6	- Ukazatelé finanční analýzy.....	53
Tabulka 7	- Účetní případy	55
Tabulka 8	- Části rozvahy po window dressing.....	56
Tabulka 9	- Část výkazu zisku a ztráty po window dressing	57
Tabulka 10	- Ukazatelé finanční analýzy po window dressing	57
Tabulka 11	- Podíl pracovního kapitálu na oběžných aktivech	59

Tabulka 12 - Zadluženost	60
Tabulka 13 - Ukazatelé obratu.....	61
Tabulka 14 - Ukazatelé rentability.....	63

1 Úvod

Téma kreativní účetnictví mě zaujalo téměř okamžitě, ačkoliv jsem o tomto druhu účetnictví zpočátku nic nevěděl, a to protože v současné době je možné diskutovat o příkladech podvodů s ekonomickými daty, které jsou v jistém směru považovány za oblíbené a vedly k problémům. Jedním z těchto všeobecně známých je kreativní přístup Řecka k výsledkům vlastní země před vstupem do eurozóny, který vedl k jeho spadnutí do neuvěřitelné dluhové krize, způsobené jeho neschopností bránit se měnovým opatřením.

Oblast účetních podvodů a různých manipulací s čísly mě zajímá již od střední školy, kdy jsem se ptal sám sebe, jak je možné, že k těmto podvodům vůbec dochází, a že přeci musí být jasné hned na první pohled, že účetnictví je vedeno nesprávně. Zároveň jsem se rozhodl zpracovat toto téma spolu s daňovými podvody na dani z přidané hodnoty, ke kterým také dochází čím dál častěji.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je na základě systematického přehledu o manipulaci s účetními daty vyhodnotit jejich vliv na účetní výkazy a daně v rámci českého práva s dopadem na hodnocení finančního zdraví podniku.

2.2 Metodika

1. Provedení analýzy a porovnání základních pojmů užívaných v oblasti kreativního účetnictví.
2. Studium odborných literárních zdrojů v oblastech podvodného jednání, motivů vedoucích ke kreativnímu účetnictví, technik kreativního účetnictví, prevence, výhod a nevýhod kreativního účetnictví, metod identifikace hospodářských a účetních případů zneužití kreativního účetnictví a druhů daňových podvodů.
3. Teoretické poznatky budou použity pro vytvoření modelových příkladů, u nichž bude aplikován postup kreativního účetnictví.
4. Vyhodnocení dopadu kreativního účetnictví na účetní výkazy.

V rámci posouzení vlivu manipulace účetních výkazů s dopadem na finanční zdraví podniku budou sledovány vybrané ukazatele likvidity, zadluženosti, aktivity a rentability. Dále bude vytvořen na základě teoretických východisek modelový příklad Karuselového podvodu.

Mezi vybrané ukazatele likvidity jsou řazeny:

1. Pohotová likvidita

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžný majetek} - \text{Zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (1)$$

Doporučená hodnota likvidity je uváděna v intervalu od 1-1,5 (100-150 %). Při hodnotě nižší než 1 (100 %) je podnik odkázán na případný prodej zásob (Knápková a kol., 2017).

2. Běžná likvidita

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžný majetek}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (2)$$

Je jím zobrazeno kolikrát jsou krátkodobé závazky pokrývány oběžným majetkem. A také kolikrát (z jaké části) by dokázal podnik uspokojit své věřitele, kdyby podnik proměnil svůj oběžný majetek na hotovost. Doporučená hodnota ukazatele je uváděna v intervalu 1,5-2,5 (150-250 %) (Růčková, 2019).

3. Čistý pracovní kapitál

$$\text{Čistý pracovní kapitál} = \text{Oběžný majetek} - \text{Krátkodobé závazky} \quad (3)$$

Je definován jako část oběžného majetku, který je financován dlouhodobými finančními zdroji. Ale i jako část prostředků, kterým je podniku umožněno pokračovat ve své činnosti v případě nuceného uhrazení převážné části nebo veškerých krátkodobých závazků (Růčková, 2019).

4. Podíl čistého pracovního kapitálu na oběžných aktivech

$$\text{Podíl ČPK na oběžných aktivech} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{Krátkodobé závazky}}{\text{Oběžná aktiva}} \quad (4)$$

Tímto ukazatelem je charakterizována krátkodobá finanční stabilita. Doporučená hodnota tohoto ukazatele se nalézá v intervalu 0,3-0,5 (30-50 %) (Knápková a kol., 2017).

Mezi vybrané ukazatele zadluženosti jsou zařazeny následující:

1. Míra zadluženosti

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Vlastní kapitál}} \quad (5)$$

Ukazatelem je signalizováno do jaké míry jsou ohroženy nároky věřitelů (Knápková a kol., 2017).

2. Ukazatel samofinancování

$$\text{Ukázatel samofinancování} = \frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Aktiva celkem}} \quad (6)$$

Je považován za jeden z nejdůležitějších poměrových ukazatelů zadluženosti. Jeho prostřednictvím je vyjádřena míra financování aktiv vlastním kapitálem (Růčková, 2019).

3. Ukazatel věřitelského rizika

$$\text{Ukazatel věřitelského rizika} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Aktiva celkem}} \quad (7)$$

Pro tento ukazatel je sledována platnost, podle které je jeho vyšší hodnotou signalizováno vyšší riziko akcionářů. Jeho doplňkovým ukazatelem je ukazatel financování (Růčková, 2019).

4. Úrokové krytí

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Nákladové úroky}} \quad (8)$$

Je jím udáváno kolikrát je zisk vyšší než úroky. Nízkou hodnotou úrokového krytí je signalizován hrozící úpadek. Doporučená hodnota je vyšší než 5 (Růčková, 2019) (Knápková a kol., 2017).

Mezi vybrané ukazatele aktivity jsou řazeny:

1. Obrat celkových aktiv

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva celkem}} \quad (9)$$

Obratem aktiv je měřeno, jak jsou aktiva v podniku využita. Jako doporučená hodnota je uváděna hodnota rovná 1. Nižší hodnotou je signalizována neúměrná majtková struktura (Brayley, 2014) (Knápková a kol., 2017).

2. Obrat zásob

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Zásoby}} \quad (10)$$

Efektivními firmami není vázáno více kapitálu v zásobách více, než je třeba. Je jimi udržována pouze malá zásoba a rychle tuto zásobu obracejí. Tímto ukazatelem je tedy signalizováno, kolikrát se zásoby prodají a kolikrát znovu doplní (Brayley, 2014).

3. Doba obratu závazků

$$Doba\ obratu\ závazků = \frac{Závazky}{Tržby} * 365 \quad (11)$$

Ukazatelem je signalizována průměrná doba splacení závazků. Respektive je jím signalizována doba od vzniku závazků do doby jejich úhrady. Je doporučeno, aby tato hodnota byla nižší než doba obratu pohledávek (Růčková, 2019) (Knápková a kol., 2017).

4. Doba obratu pohledávek

$$Doba\ obratu\ pohledávek = \frac{Pohledávky}{Tržby} * 365 \quad (12)$$

Tímto ukazatelem je signalizována doba, po kterou jsou peněžní prostředky vázány ve formě pohledávek (Růčková, 2019).

5. Doba obratu zásob

$$Doba\ obratu\ zásob = \frac{Zásoby}{Tržby} * 365 \quad (13)$$

Je jím signalizována doba, po kterou jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob. Neboli jak dlouho trvá jeden obrat (Růčková, 2019) (Knápková a kol., 2017).

Mezi poslední vybrané ukazatele, které budou posuzovány, byly vybrány:

1. Rentabilita aktiv (ROA)

$$ROA = \frac{\text{Čistý zisk} + \text{Úroky po zdanění}}{\text{Aktiva}} \quad (14)$$

Tímto ukazatelem je měřen zisk držitelů a dluhu na jednotku aktiv (Brayley a kol., 2014). Dále je tímto ukazatelem indikována souhrnná efektivnost a celková výnosnost kapitálu bez ohledu na to, z jakých zdrojů byly podnikatelské činnosti financovány (Růčková, 2019).

2. Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

$$ROE = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}} \quad (15)$$

Jedná se o ukazatel, kterým pomáhá zjistit, zdali je vlastní kapitál reprodukován s náležitou intenzitou odpovídající riziku investice (Růčková, 2019). Respektive je jím umožněno zjistit výnosnost kapitálu vloženého vlastníky podniku. Jeho výsledek by měl být spíše vyšší, než úroky z dlouhodobých vkladů (Knápková a kol., 2017).

3. Rentabilita tržeb (ROS)

$$ROS = \frac{Zisk}{Tržby} \quad (16)$$

Tímto ukazatelem je měřeno kolik tržeb připadá na 1 Kč celkových výnosů. Respektive je jím vyjádřeno množství vyprodukovaného efektu na 1 Kč tržeb (Růčková, 2019) (Knápková a kol., 2017).

3 Teoretická východiska

3.1 Kreativní účetnictví a podvod

3.1.1 Vymezení pojmů kreativní účetnictví a podvod

V každé publikaci nebo v odborném článku může být nalezena definice kreativního účetnictví pokaždé v jiném znění. Je to především z toho důvodu, že je tato oblast vedení účetnictví považována za novou. O této nové oblasti je získáváno povědomí teprve od 80. let 20. století a tudíž není jeho definice dána jednoznačně. V publikacích pocházejících od různých autorů lze nalézt například tato tvrzení:

- Kreativním účetnictvím je nazývána praktika, jejíž pomocí uvádějí podniky výsledky, které nejsou věrným a poctivým obrazem transakcí podniků, ale naopak jsou upravené podle požadovaných cílů.
- Jedná se o proces modifikace výsledků hospodaření od skutečného obrazu směrem k žádoucím výsledkům, kterých může být dosaženo prostřednictvím nevhodného používání či zneužitím stávajících pravidel, nebo opomenutím pravidel.
- Kreativní účetnictví znamená zneužívání účetnictví za účelem prezentace podniku, která je pro podnik výhodnější.
- Kreativní účetnictví jsou techniky účelové manipulace, které jsou zřejmé v různé míře a zároveň technikami, které jsou externě hůře odhalitelné a vyžadují vyšší kvalifikaci (Drábková 2017).

Web Investopedia definuje kreativní účetnictví následovně: „*Kreativní účetnictví je účetní technikou, která se řídí požadovanými zákony a předpisy, využívající mezery v účetních standardech za účelem zobrazení falešného obrazu firmy.*“

Ačkoliv jsou definice různé, jejich význam se zdá býti stejný. Oním významem je, že kreativní účetnictví je takovým účetnictvím, jehož prostřednictvím dochází k využívání mezer v právních předpisech ze strany podniku tak, aby bylo dosaženo lepších výsledků nebo případně horších ve vztahu k povaze jeho cíle.

S kreativním účetnictvím úzce souvisí i účetní podvod, ke kterému může při využití technik v některých případech dojít. Na tuto skutečnost poukazují na základě účetních

skandálů, ke kterým v minulosti došlo nejen ve světě, ale i u nás v České republice. Pojem podvod může být definovaný a vymezený mnoha způsoby.

Volkánová (2014) uvádí jako nejvýstižnější definici dle AFCE, kdy je: „*podvodem rozuměn jakýkoliv záměrný čin nebo zanedbání určité povinnosti s úmyslem oklamávat ostatní a který vede k tomu, že oběť tohoto činu utrpí ztrátu a pachatel získá určitý prospěch.*“ Spolu s definicí: „*Podvod je využití vlastního postavení ve společnosti k osobnímu obohacení díky promyšlenému a záměrnému zneužití zdrojů a majetku vlastního zaměstnavatele.*“

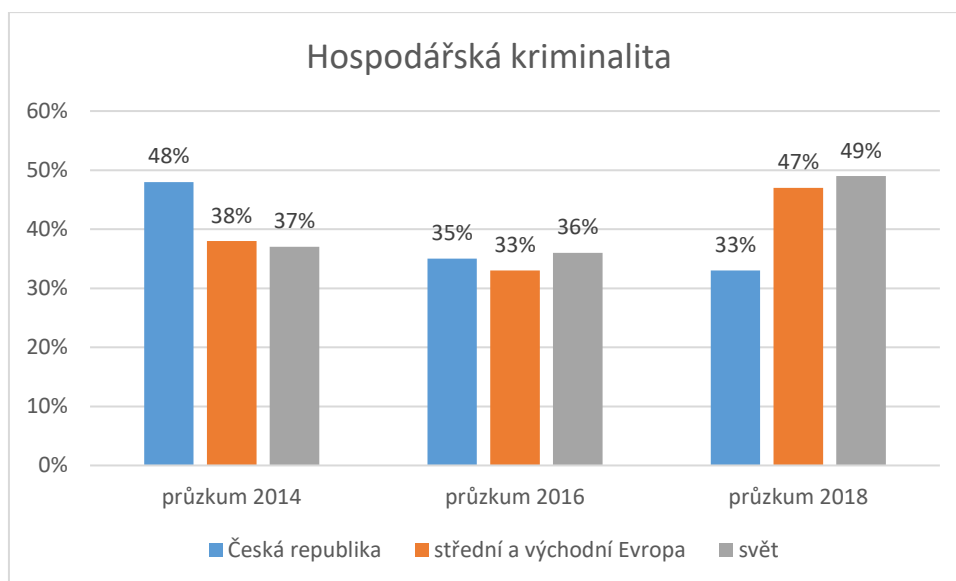
Sankce, které mohou být uloženy při spáchání podvodu, mohou být nalezeny v zákoně č. 40/2009 Sb., Trestním zákoníku. V ust. § 209 odst. 1 je jím například sankce odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci za obohacení sebe nebo někoho jiného tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.

Konkrétnější znaky chování, které lze charakterizovat jako účetní podvod, lze nalézt v ust. § 254 odst. 1, podle kterého se účetního podvodu dopouští každý, „*kdo nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen, kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady změní, zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají, a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.*“

Nicméně, kreativní účetnictví a podvod nejsou jedním a tím samým. Hlavní rozdíl spočívá v jejich *regulačním rámci*. Jones (2011) uvádí fungování kreativního účetnictví v rámci regulačního rámce a fungování podvodu mimo tento rámeček. Touto funkcí se tedy tyto dvě oblasti odlišují.

Podle posledního celosvětového průzkumu hospodářské kriminality, který provádí poradenská společnost PwC (zabývající se i hospodářskou kriminalitou v České republice), může být uvedeno následující: v roce 2018 bylo obětí hospodářské kriminality 33 % českých firem. Na základě toho může být řečeno, že obětí hospodářské kriminality se přibližně stává každá třetí česká firma. V důsledku podvodného jednání přišla zhruba každá druhá česká firma o 50000 USD; u každé čtvrté došlo k výdaji téměř dvojnásobku částky, o kterou v důsledku podvodu přišla (PwC, 2018).

Obrázek 1 - Hospodářská kriminalita

Zpracováno podle PwC (2014, 2016, 2018)

Na základě průzkumů společnosti PwC z let 2014 – 2018, které provádí každé dva roky, lze zjistit, že četnost setkání s podvodným jednáním a respondenty (českými firmami) sice klesá, ale čím dál tím menším tempem. Na základě průzkumů došlo ke snížení setkání o 15 procentních bodů, tj. ze 48 % na 33 %. Tento výsledek hodnotím velmi kladně, nicméně mi zůstává otázkou, kolik podvodů se podařilo odhalit?

V rámci světa a střední i východní Evropy nepovažuji vývoj za příliš příznivý, neboť došlo k rapidnímu nárůstu, kdy došlo k navýšení setkání o 9 procentních bodů, tj. z 38 % na 47 %. Pozitivně v rámci střední a východní Evropy šlo hodnotit snížení o 5 procentních bodů, tj. z 38 % na 33 %, nicméně následné výrazné navýšení o 14 procentních bodů na 47 % způsobilo změnu mého výsledného hodnocení – na negativní. Podobně je na tom vývoj během sledovaného období i v globálním měřítku. V celosvětovém měřítku došlo k navýšení o 12 procentních bodů, tj. z 37 % na 49 % (PwC, 2014 – 2018).

V kategoriích podvodného jednání, se kterými se české firmy setkaly, získala první místo zpronevěra majetku, během které dochází k přisvojení si věci, která byla pachateli svěřena. Jedná se například o situaci, kdy si převádí účetní zisk na svůj osobní účet. Podvod spáchaný zákazníkem (s 38 %) se umístil na druhém místě, podvod v nákupním procesu (s 29 %) na třetím, počítačová kriminalita s (25 %) a praní špinavých peněz společně s nepoctivým jednáním (s 13 %) na posledním pátém místě. Pouze 30 % českých společností

dále uvedlo (v rámci průzkumu), že využívají technologie k odhalení podvodů a pouze 14 % z nich plánují tyto technologie ve svém provozu zavést.

Vzhledem k nízkému procentu společností, které tyto technologie využívají, se domnívám, že dojde v budoucnu k mnohem vyššímu procentu setkání se společností s podvodným jednáním, protože tyto technologie, které firmy v drtivé většině nevyužívají a ani neplánují zavést, mohou být sice nákladné, ale zároveň snižují riziko ztráty, ke které v rámci podvodu dojde a tato ztráta také může být vyšší, než náklady na tyto technologie.

V porovnání se světem na tom není Česká republika nejhůře. V globálním měřítku využívá kontrolní technologie k odhalení podvodů 36 % firem, nicméně to nemění nic na faktu, že z tohoto porovnání se zbytkem světa je na tom Česká republika s podílem zavedení technologií hůře, a to i v rámci střední a východní Evropy.

3.1.2 Motivy ke kreativnímu účetnictví

a) Maximalizace zisku, užitku

Maximalizace zisku je často uváděna jako motiv k manipulaci výkazů. Na druhou stranu moderní teorie firmy poukazují na fakt, že chování firem neodpovídá cíli maximalizaci zisku, naopak k maximalizaci užitku (Brčák a kol., 2013).

K maximalizaci užitku dochází například v jednoduchém manažerském modelu, ve kterém dochází k maximalizaci užitku manažerů (Brčák, Sekerka, Svododa, 2013).

Za manažerský užitek mohou být považovány například různé formy finančních odměn za výsledek hospodaření, ale i povýšení. Zároveň i jiný zaměstnanec, než je manažer, může svůj užitek maximalizovat například získáním finanční částky (prostřednictvím zpronevěry).

b) Snížení rizika a nejistoty

Obchodní společnosti se v současné době pohybují v prostředí nejistoty a rizik, která se týkají, mimo jiné, přechodu k systémům pohyblivých devizových kurzů, rostoucí míry inflace a značných změn v úrokové míře, ke kterým došlo po skončení druhé světové války. Tyto rizika mohou být klasifikována jako podnikatelská rizika, kterými jsou rizika **provozní, tržní, finanční, inovační** (Hnilica, Fotr, 2014).

Podnikatelské riziko je chápáno ze dvou hledisek. Tyto dvě hlediska jsou pozitivní stránkou a negativní stránkou. V případě negativní stránky, která je chápána jako motiv

k využití kreativního účetnictví, se jedná o riziko vzniku odchylek od žádoucího stavu, kdy za žádoucí stav je rozuměno třeba uchování majetku (Hnilica, Fotr, 2014).

c) Špatný management

Zde může být použito kreativní účetnictví jako nástroj k oddálení hrozícího úpadku, zkreslením finančních výkazů, ve kterých se navyšuje zisk a podobně. Podle Cugajové a Cugaje (2020) má obvykle největší zájem o co nejlepší vyobrazení situace podniku, než která je ve skutečnosti, vrcholový management. Střední a vyšší management je podle uváděné studie společnosti Lynch nejvíce náchylný ke kreativní činnosti v účetnictví.

d) Tlak ze strany investorů

Zde dochází ke snaze manažerů představit podnik prostřednictvím finančních výkazů v co nejlepším světle investorům, kteří takto působí tudíž nepřímým (Volkánová 2014).

Tímto představením podniku (prostřednictvím finančních výkazů) může být ovlivněno zároveň i dění na finančním trhu, na kterém se investoři rozhodují o zhodnocení svých finančních prostředků (Drábková, 2011).

Oním ovlivněním na finančním trhu je rozuměno navýšení poptávky způsobené přilákáním co největšího počtu investorů, kterými je mimo jiné očekáván stálý růst zisků, a tím vybízejí společnosti, aby jak už bylo napsáno, představovaly podnik v jiném světle, než je ve skutečnosti pomocí nesprávné interpretace hospodářského výsledku a vykazováním nadhodnocených zisků.

e) Problematika oceňování

Volkánová (2014) uvádí, že se tato problematika týká většiny států, ve kterých je možné oceňování prostřednictvím historických cen. Oceňování v historických cenách totiž způsobuje podhodnocování aktiv a tudíž má tento druh na aktiva vliv. V důsledku zmíněného vlivu je spatřováno oprávnění neuvádění některých dluhů ve výkazech (Drábková, 2011).

d) Snížení daňové povinnosti

Nejvíce je tento důvod považován za zřetelný v případě zemí, kde je spjato finanční a daňové účetnictví (Drábková, 2011).

Volkánová (2014) uvádí celkem sedm výhod kreativního účetnictví. Za těchto sedm výhod je považováno následující:

- možnosti zvýšení vykazovaného zisku, případně snížení vykazované ztráty;
- manipulace s ukazateli finanční analýzy;
- zatajení finančního rizika;
- obcházení rizik, které jsou spojeny s půjčkami poskytnutými věřiteli, vyhnutí se kontrolám, které by mohly být provedeny akcionáři;
- upevnit postavení vedení firmy posílením přístupu podniku k finančním prostředkům, které by řádnou cestou prostřednictvím vedení správného účetnictví nezískal.

Za nevýhody kreativního účetnictví uvádí Volkánová (2014):

- nedůvěru ze strany investorů;
- nedůvěru obchodních partnerů;
- nedůvěru zaměstnanců i široké veřejnosti.

Nevýhodu nedůvěry ze strany investorů a obchodních partnerů považuji osobně za nejdůležitější z uvedených, neboť by mohla způsobit ztrátu možnosti financování prostřednictvím cizích zdrojů. Což by za určité situace mohlo podnik omezovat.

3.2 Techniky kreativního účetnictví

3.2.1 Technika window dressing

Web AccountingTools (2020) popisuje window dressing jako opatření ke zlepšení účetní závěrky společnosti. Tato praktika je považována za běžnou v případě firem s velkým počtem akcionářů. Důvod je spatřován v možnosti vylepšení pohledu na firmu ze strany vedení investorům, kteří nejsou v každodenním kontaktu s podnikem. Dále je webem uváděno, že window dressing může být také využit jako nástroj k zapůsobení na věřitele z důvodu žádosti o poskytnutí půjčky.

Web Investopedia (2019) uvádí fungování window dressingu na základě zasílaných zpráv klientům o výkonu podniku. Tyto zprávy jsou klienty využívány ke sledování návratnosti svých investic. V případě, že podnik zaostává ve svém výkonu, mají manažeri podílových fondů možnost prodeje akcií. Tyto prodávané akcie jsou vykázány značnou ztrátou a jsou nahrazeny akciemi, se kterými je spojováno očekávání krátkodobého zisku. V důsledku tohoto prodeje je vylepšena celková výkonnost za vykazované období.

Za nejlepší metody window dressingu jsou podle WallStreetMojo (2020) a AccountingTools (2020) považovány:

1. Odložení platby dodavatelům takovým způsobem, aby zůstatek na bankovním účtu nebo v hotovosti na konci vykazovaného období byl dostatečně vysokým. Nebo odprodání zastaralých aktiv, aby byl dostatečný zůstatek hotovosti a byla zobrazena lepší likvidní pozice podniku.
2. Zaznamenávání neobvykle nízkých nákladů na pohledávky, které jsou nedobytnými. V důsledku toho je hodnota pohledávek zobrazena lépe než ve skutečnosti.
3. Prodej výrobků za cenu, která je zvýhodněna. Nebo jsou nabízeny speciální nabídky na zvýšení prodeje na konci roku. To vše za účelem vylepšení finančních výsledků. V důsledku těchto prodejů a nabídek je dosaženo zrychlení příjmů z budoucího období do současného období.
4. Zadržování dodavatelských faktur takovým způsobem, v jehož důsledku jsou zaznamenány až v příštím období. Nebo prezentace příjmových výdajů namísto investičních, aby byl zisk podhodnocen.
5. Změna metody odpisování ze zrychleného na rovnoměrné. Touto změnou je dosaženo snížení výše odpisů, které jsou účtovány na vrub nákladů v běžném období.
6. Odprodej dlouhodobého majetku, se kterým jsou spojeny zrychlené odpisy. V důsledku toho je dosaženo dojmu, že zůstatková hodnota zbývajících majetku naznačuje nový soubor aktiv.
7. Vytvoření nadměrné rezervy, kterou je způsobeno snížení zisků. Tímto způsobem je snížena daňová platba.
8. Krátkodobé výpůjčky, aby byla udržena likvidní pozice.
9. Prodej majetku před koncem účetního období a využití finančních prostředků získaných z tohoto prodeje k financování podniku.

Kovalová a Michalíková (2020) uvádějí jako hlavní i tyto následující techniky:

- porušení zásady předběžné opatrnosti v účetnictví;
- záměrné vykazování krátkodobých dluhů a aktiv za dlouhodobé a naopak;
- zkreslené ocenění aktiv v rozvaze;
- nesprávný odhad životnosti dlouhodobého majetku;
- nahrazení modernizace majetku opravou a naopak.

Webem SimpleStudies je uváděno, že window dressing je považován za neetickou praxi, ale nemusí být vždy nezákonný. Nezákonným se stává pouze v případě, kdy je dosaženo rozporu se zákonem nebo daných účetních standardů. Z čehož může být vyvozeno, že využití praktik window dressingu nemusí být vždy považováno za ilegální činnost.

3.2.2 Technika mimobilančního financování

Následkem metod mimobilančního financování jsou aktiva spolu se závazky, které by se původně vykazovaly v rozvaze podniku, vykazovanými v rozvahách jiných subjektů.

Důvodů, proč jsou techniky mimobilančního financování využity, je možné nalézt v publikacích dostatek. Drábková (2017) uvádí například důvod dosažení co nejmenší míry zadlužení spolu s podílem dluhů k vlastnímu kapitálu.

Za techniky mimobilančního financování jsou, kromě jiných, považovány *leasing* a *factoring*, kdy je dosaženo k jeho účetnímu zachycení, v závislosti na riziku z nezaplacení pohledávek.

Jistá atraktivita mimobilančního financování je spatřována u všech podniků. Avšak za nejvíce atraktivní je spatřováno těmi, které jsou již zastaralé. A to třeba v případě úvěru, kdy je pro podniky s vyšší zadlužeností zpravidla dražší, neboť je věřitelem požadován vyšší úrok. Za jednu z možných motivací, využití mimobilančního financování, může tedy být považováno udržení si výše zadluženosti, neboť úvěrem by se zadluženost pouze zvýšila. Zároveň i jisté úspory na peněžních prostředcích. Tímto druhem financování podniku je také způsobeno oklamání investorů prostřednictvím vybraných finančních ukazatelů, které jsou financováním ovlivněny (Investopedia, 2019).

3.2.2.1 Operativní leasing

Získat movitý i nemovitý majetek je možné pronájmem nebo koupí. Nájem je spatřován jako nástroj, který umožňuje užívat tento majetek získat bez potřebné hotovosti nebo půjčky. K pronájmu slouží tzv. leasing, který je rozuměn jako smlouva, ve které jsou práva na užívání majetku určeny na určitou dobu pronajímatelem a poskytnuty nájemci.

Výhoda nájmu je spatřována v šetření likvidních prostředků, snížení rizika ztrát, k jehož vzniku je dosaženo zastaráním hmotného majetku v průběhu smlouvy, a také v přenášení daňové úlevy na nájemce. Prostřednictvím zmíněných výhod je dosaženo k šetření peněz na rozdíl od úvěru.

Nevýhoda leasingu je však spatřována v ceně samotného leasingu. Je tomu tak z důvodu pravidelných poplatků, které jsou hrazeny nájemcem pronajímateli a obsahují nejen samotné náklady, které jsou spojené s vlastnictvím, ale i zisk.

Kromě nevýhody v ceně leasingu je spatřována i jiná nevýhoda – za onu nevýhodu je považován úpadek leasingové společnosti. V tomto zmíněném případě o pronajatý majetek může nájemce přijít, neboť není dosaženo vlastnictví ze strany nájemce, ale pouze k výpůjčce (Synek a kol., 2010).

Odlišnost operativního leasingu od finančního je spatřována v poskytování majetku na kratší dobu, než je poskytován v případě finančního leasingu, který se poskytuje po dobu nejméně tří let. Je tomu tak z důvodu poskytování (operativního leasingu) na dobu kratší, než je samotná životnost daného majetku. Součástí operativního leasingu je servis pronajatého majetku pronajímatelem, pod kterým jsou rozuměny například pojištění a opravy.

V případě finančního leasingu je tomu naopak. Servis, respektive náklady na opravu a údržbu jsou v režii nájemce, a tudíž případné opravy nebo zmíněné pojištění jsou hrazeny nájemcem z jeho vlastních finančních prostředků.

Poslední rozdíl operativního a finančního leasingu je ohledně vlastnictví. Zatímco po skončení finančního leasingu se nájemce stává majitelem, do té doby pronajímaného majetku, po skončení operativního leasingu je majetek navrácen pronajímateli (leasingové společnosti) (Šiman a Petera, 2010) (Synek a kol., 2010).

Podle webu Investopedia (2019) v důsledku využívání ve velké míře operativního leasingu společnostmi došlo ke zpřísnění účetních pravidel v celé řadě zemí.

Jisté využívání operativního leasingu je možné spatřit ve Spojených státech amerických. Tyto pronájmy jsou z daňového hlediska cíleně strukturovány. A to tak, aby za pronájmy nebyly považovány. K tomuto je dosaženo prostřednictvím smlouvy, poskytnutím opce na odkoupení majetku za symbolickou částku, kterou bývá třeba i jeden americký dolar po skončení pronájmu. Leasing je na základě tohoto činu Daňovým úřadem USA považován za splátkový prodej majetku. Poté má podnik možnost k odečtu odpisů společně s úrokovou složkou leasingových splátek od daňového základu (Brealey, 2017).

Závěrem k operativnímu leasingu je třeba podotknout, že jeho využití za účelem ať už zvýšení likvidity, nebo snížení zadluženosti, může být realizováno pouze v případě, kdy účetní jednotka (podnik) se řídí českými účetními standardy. Je to z důvodu platnosti mezinárodního účetního standardu IFRS 16. Tímto standardem je nařizována povinnost účetním jednotkám vykazovat a zachytit všechny druhy leasingů včetně operativního v účetnictví nájemce (Dvořáková, 2016).

Za účel tohoto vykázání a zachycení leasingů je považována eliminace mimobilančního financování, k jehož vzniku došlo prostřednictvím již zmíněného operativního leasingu. Tento leasing, ve shodě s českými účetními standardy, nebyl v účetnictví nájemce vykazován. Standardem jsou stanoveny výjimky z jeho aplikování (Dvořáková, 2016).

Za výjimky jsou pokládány nevzniknutí povinnosti aplikace standardu na krátkodobé leasingy a leasingy, jejichž hodnota není pokládána za významnou. Tato významnost je posuzována na základě ceny nového majetku. I když právě pronajímáný majetek je zastaralý. Zároveň se nesmí jednat o majetek, který má v plánu nájemce případně pronajmout a výnosy z majetku musí být přinášeny nezávisle na ostatním majetku.

Platby za tyto leasingy musí být nájemcem účtovány do nákladů časového rozlišení na základě očekávání vývoje výnosů z těchto leasingů, nebo lineárně. Tento standard nabyl platnosti počátkem roku 2019 a byl několikrát před jeho zavedením upravován (Dvořáková, 2016).

3.2.2.2 Faktoring

Podle Martinovičové (2019) faktoring spolu s forfaitingem spočívají v odkoupení pohledávky, a to před její splatností například bankou nebo specializovanou společností.

Za faktoring je považováno odkoupení pohledávek, které jsou krátkodobého charakteru. Faktoringové dohody jsou v praxi zpravidla různě modifikovány, například takto:

- odkoupení jednotlivých pohledávek;
- odkoupení veškerých pohledávek;
- odkoupení pohledávek v rámci předem stanoveného limitu peněžní částky nebo relativního limitu, který je úhradou starších pohledávek uvolňován, a tím obnovuje tzv. revolvingový faktoring.

K odkoupení jednotlivých pohledávek není dosaženo však příliš často. Při odkoupení pohledávek v rámci předem stanoveného limitu je rozuměno procento z celkového objemu pohledávek. Pohledávky mohou být odkupovány v rámci tuzemského trhu, ale i v rámci zahraničního trhu.

V důsledku uskutečnění faktoringového obchodu přestává být pohledávka figurována v bilanci dodavatelského podniku. V případě, ve kterém klient nepotřebuje peníze ihned při prodeji pohledávky, může být dosaženo dohody s faktorem, že mu bude platba poukázána až v době splatnosti pohledávky. V tomto případě je faktoringová dohoda uzavřena především z důvodu, kterým je získání dalších služeb věřitelem.

Právě poplatky z poskytování těchto služeb jsou považovány za důležitou informaci. Vždy je dosaženo úhrady těch služeb, které jsou využívány klientem. Celkové náklady na faktoring v tom případě odpovídají skutečnému rozsahu spolupráce.

V České republice je o pohledávkách, které jsou předané faktorovi, účtováno jako o postoupení pohledávek, takovým způsobem, kdy v nákladech a výnosech je účtována nominální hodnota pohledávek (Müllerová a Mejzlík, 2019).

3.3 Modely identifikace kreativního účetnictví

3.3.1 Beneishův model

Tento model byl vytvořen profesorem Messodem Danielem Beneischem z Kelly School of Business na Indiana University. Beneishem bylo napsáno spousta navazujících studií a rozšíření od jeho prvního zveřejnění modelu (Investopedia, 2020).

K použití tohoto modelu je považováno za nutnost vypočítání proměnných. Tyto proměnné jsou vypočítány na základě změn zůstatků na účtech mezi běžným rokem a předchozím rokem. Model byl vyvinut poté, co profesor Beneish zjistil, že společnosti (s jejichž účetní závěrkou je manipulováno) mají větší nárůst prodeje pohledávek, větší zhoršení hrubých marží a kvality aktiv, vyšší růst tržeb a větší časové rozlišení (Kass-Shraibman a Sampath, 2011).

Proměnné, které je nutno vypočítat, jsou uvedeny v tabulce uvedené níže:

Tabulka 1 - Proměnné

Pořadí	Proměnná	Vysvětlení proměnné
1.	DSRI	Index poměru pohledávek k výnosům v poměru t a $t-1$
2.	GMI	Index hrubé marže jako poměru marže z prodeje v období $t-1$ a t
3.	AQI	Index kvality neoběžných aktiv k celkovým aktivům v období $t-1$
4.	SGI	Index růstu prodeje
5.	DEPI	Index odpisů
6.	SGAI	Index výdajů na prodej, režii a zprávu
7.	LVGI	Index pákového efektu celkových dluhů k celkovým aktivům v období t k období $t-1$
8.	TATA	celkové akruální částky k částce celkových aktiv v období t

Zpracováno podle Drábkové (2017).

Na základě propočtení M-skóre, je umožněno zjištění manipulace účetních dat. M-skóre je vypočteno podle vztahu:

$$M = -4,84 + 0,92 * DSRI + 0,528 * GMI + 0,404 * AQI + 0,892 * SGI + 0,115 * DEPI - 0,172 * SGAI + 4,679 * TATA - 0,327 * LVGI \quad (17)$$

Pokud po vypočtení M-Skóre dané společnosti je dosaženo hodnoty vyšší než -2,22, je modelem předpokládána pravděpodobnost, že došlo ke zmanipulování účetních dat. Naopak, pokud po vypočtení bude dosaženo výsledné hodnoty nižší než -2,22, tak je předpokládána pravděpodobnost, že daná společnost nebude manipulátorem účetních dat (Drábková, 2017).

Praktický příklad využití Beneishova modelu uvádí web Investopedia (2020), na základě kterého byl tento model použit skupinou studentů z Cornellovy univerzity k predikci manipulace společnosti Enron se svými výdělky. V této době byly akcie společnosti obchodovatelné za pouhou polovinu ceny, než na kterou se posléze vyšplhaly. V roce 2001 došlo k jejich propadu a bankrotu společnosti Enron.

3.3.2 Model DMFQA

1) Bilance materiálová

Tato bilance je zaměřena na sledování zásob v naturálním vyjádření. V každém středisku dochází ke vzniku produktu, který je považován za žádoucí nebo negativní. Za příklad negativního produktu je uváděn odpad. Materiál spolu s energií je spotřebován výhradně ve výrobě, zpravidla může být oboje rozvrženo. Jako možné a účelné je považováno sledování nejen materiálu celkem, ale i materiál, který je obsažený ve výrobku. A to buď zastoupený v rozhodující míře, nebo materiál nejdražší. Toto sledování je skladovými kartami umožněno.

Základním předpokladem je fakt, že bilance musí být k určitému dni vyrovnaná. V případě, kdy bilance není vyrovnaná, je v něčem bezesporu spatřována závada a musí být zjištěna. Hlavní vazby mohou být vymezeny podniky podle své potřeby nebo podmínek v různých variantách. Avšak vždy záleží na tom, jak je systém podniku nastaven. Může uvažovat i o skladu odpadu pro svou potřebu jako součást skladu, nebo může být evidence vedena zvlášť.

Zde můžou být uvedeny ilustrativně jako výchozí:

$$\begin{aligned} & \text{Celkem materiálová bilance skladu} = \\ & = \text{materiál, zboží, nedokončená výroba, zmetky} \end{aligned} \quad (18)$$

$$\text{Nákup} - \text{prodej} = \text{sklad} \quad (19)$$

$$\begin{aligned} \text{Sklad} = & \text{sklady materiálu} + \text{nedokončené výroby} + \text{výrobků} + \\ & \text{nestandardních výrobků ke slevě} + \text{zmetků} \end{aligned} \quad (20)$$

$$\begin{aligned} \text{Nákup} - & (\text{sklad materiálu} + \text{nedokončené výroby} + \text{výrobků} + \\ & \text{nestandardních výrobků ke slevě} + \text{zmetků}) - \text{prodej} = \text{odpad} \end{aligned} \quad (21)$$

Bilance v jednotkách kg poměřována na kalkulační jednici

$$\text{Celková spotřeba} = \text{nedokonč. výroba} + \text{výrobky včetně nestandardních} + \text{odpady} \quad (22)$$

Míra spotřeby a míra odpadovosti a ztrát může být vyjádřena poměrováním s podobným produktem:

$$aQ = \frac{\text{spotřeba skutečnost}}{\text{spotřeba norma, podobný produkt}} \quad (23)$$

$$bQ = \frac{\text{odpad} + \text{zmetky skutečnost}}{\text{odpad} + \text{zmetky normy, podobný produkt}} \quad (24)$$

kde aQ představuje míru spotřeby a bQ míru odpovědnosti, ztrát.

2) Bilance energetická

Tato bilance je zaměřena na sledování spotřeby energie. Spotřeby energie je dosaženo v čase, a proto je pracováno při jejím sledování s vykázanými hodinami a normohodinami. Se spotřebou jsou sledovány vynaložené zdroje prostřednictvím bilance. Za její cíl je považováno zjištění a vyhodnocení vynaložených míry spotřeby energie.

$$aE = \frac{\text{spotřeba energie na objem produkce}}{\text{norma, průměr z předchozích let}} \quad (25)$$

Jak je uvedeno výše, současná spotřeba energie je dávana do poměru (která je uvedena v čitateli) s průměrnou spotřebou, ke které došlo v minulosti (která je uvedena ve jmenovateli). Výsledek poměru představuje míru spotřeby produkce, značeno jako aE.

3) Bilance finanční

V této bilanci je sledováno nakládání se vstupy a produkcí spolu s odpady. To vše po finanční stránce. Je v ní vycházeno z rovnosti nákladu a tržeb bez obchodní marže, neboli:

$$\begin{aligned} & \text{Náklady na nákup} + \text{Náklady na zpracování} + \\ & + \text{Náklady spojené s řešením odpadů} - \text{Udělené slevy} = \text{Tržby} - \text{Obchodní marže} \end{aligned} \quad (26)$$

4) Bilance právní

Za účel této bilance je považována záměrná kontrola na důsledném dodržování souvisejících zákonů. Dodržování souvisejících zákonů je požadováno i včetně všech paragrafů zákonů o odpadech. Jako odůvodnění je považována povinnost vykazování způsobu likvidace odpadu. Touto bilancí je přispíváno ke konfrontaci vykazovaných a reálných hodnot. Tato bilance má však i jisté slabé stránky. Za slabé stránky je považováno:

- detailní sledování výroby a prodeje, neboť je zde vyžadována náročnost z administrativní stránky;
- užití metody;
- kontrola korunou a účtování způsobem B.

Úskalí tohoto modelu může také být spatřováno v nastavení spotřebních norem a přirozených technologických úbytků. Což ne vždy musí být považováno jako velký problém pro řešení situace (Kouřilová, 2015) (Drábková, Kouřilová a Vlčková, 2016).

3.3.3 Model CFEBT

Podle Drábkové (2017) tento model vychází z domněnky, respektive z hypotézy, podle které existuje jistý vztah mezi výsledkem hospodaření a přírůstkem cash flow, neboli peněžením tokem, v čase pěti let. Tímto je rozuměno, zda v součtu jejich hodnot v čase pěti let vedou k podobnému výsledku, při existenci menších odchylek.

Metodický přístup tohoto modelu byl testován na celé řadě případových studií účetních jednotek, které manipulovaly výkazy během sledování určitého cíle, a to včetně vyhodnocení dopadů odhalování vybraných účetních technik kreativního účetnictví za podmínek CAS a IFRS.

Model je definován následovně:

$$\frac{\sum_{t=1}^5 CFt - \sum_{t=1}^5 EBTt}{\sum_{t=1}^5 EBTt} \cdot 100 \quad (27)$$

Tento model byl na základě výsledků analýz rozdělen do následujících tří fází.

V první fázi se jedná o CFEBT skóre na úrovni významnosti (materiality), kdy je vypočtené skóre v procentech porovnáno s materialitou. V důsledku výsledku tohoto

porovnání, kdy je skóre vyšší než materialita, je detekováno zvýšené riziko narušení věrného a poctivého obrazu účetních výkazů v čase.

Významnost, která je uvažována, se pohybuje mezi 5 % až 10 % s přihlédnutím k jednotlivým skutečnostem a riziku účetní jednotky. Analogicky jako při stanovení významnosti během průběhu auditu účetní závěrky externím auditorem.

Ve druhé fázi se jedná o modifikovaný CFEBT model, kdy v případě, že je CFEBT skóre vyšší než stanovená významnost, dochází k potřebě analýzy významných výkyvů mezi tokem peněz a účetním výsledkem hospodaření. Za důvod je považována nutnost vyhodnocení jejich charakteru. Dále jsou vyhodnoceny na úrovni materiality jednotlivé účetní položky, kterými byly způsobeny významné odchylky v čase. A to buď v přírůstku, nebo v úbytku provozního toku peněz a účetních výsledků hospodaření. Následně je analyzován ve sledovaném období vývoj rizikových oblastí aktuálního principu, tj. opravných položek, rezerv, přechodných aktiv a přechodných pasiv.

Konečná třetí fáze tohoto modelu je vztahována k situaci, kdy jsou dopady do rizikových účetních oblastí detekovány. V této situaci zbývá naplnění poslední části efektivního anti-fraud systému. K naplnění tohoto systému je dosaženo prostřednictvím vyhodnocení závislosti mezi příčinou a dopadem do detekovaných rizikových oblastí účetních výkazů. Na základě metodických zásad účetního systému můžou být určeny vztahy, které jsou přímé a nepřímé závislosti, a to pomocí matematicko-statistických metod. Tento přístup může být použit nejen pro detekci rizika účetních chyb a podvodů na hladině významnosti, ale také jako nástroj řízení kontrolních procesů vnitřních kontrolních systémů obchodních společností (Drábková, 2017) (Kouřilová a kol., 2016).

3.4 Důležitost externího auditu a účetní skandály ve světě

3.4.1 Externí audit

V současné době je pojem audit používán k označení poměrně velkého počtu činností, případně aktivit (Kralíček a Molín, 2014).

Konkrétněji činnost, která je nazývána jako externí audit, je spojována s auditem finančních výkazů akciové společnosti a může být definována *jako veřejná služba, která je poskytována kvalifikovanými odborníky oboru účetnictví, která spočívá v provádění revize finančního stavu společnosti. A to podle zvláštních norem a pomocí speciálních technik.*

Za cíl této veřejné služby je považováno:

- Vyjádření objektivního názoru na skutečnost, zdali odpovídá stav hospodaření podniku skutečnosti v daném okamžiku.
- Zda jsou výsledky hospodaření spolu za změnami v daném období v souladu s obecně přijatými účetními zásadami.

Externí audit je právě tímto cílem zásadně odlišován od interního auditu. Cílů interního auditu je uváděno mnohem více a nejsou pokládány za omezující. Na rozdíl od cíle externího auditu.

Externí audit je prováděn v souladu s normami a postupy, které byly mezinárodně homologovány a nemohou být podstatně měněny ani upravovány (Dvořáček, 2000).

V rámci auditu vedení účetnictví je auditorem ověřována nejen organizační stránka účetnictví, ale také i jeho praktické vedení. Za vedení účetnictví spolu s jeho průkazností, úplností a správností je odpovědná účetní jednotka. Auditor je zas odpovědný za ověření účetní závěrky a za svůj názor. Jeho názor je vyjádřen v auditorské zprávě – formou výroku. Ve výroku je uložena povinnost vyjádřit názor, zdali jsou údaje, obsažené v účetní závěrce a ve výroční zprávě, zobrazující věrně stav majetku a závazků, vlastního jmění, finanční situace a výsledku hospodaření. A také zdali je účetnictví vedeno úplně, správně a průkazným způsobem.

Pokud je audit realizován podle předpisů v České republice, je považován za statutární audit, ale jestliže je audit prováděn podle standardů GAAP nebo IAAS, tj. podle mezinárodních standardů, pak je audit považován za mezinárodní. Ověřování účetní závěrky je prováděno prostřednictvím výběrového způsobu a podle zásady významnosti vykazovaných skutečností (Dvořáček, 2000).

3.4.2 Účetní skandál Wirecard

O tom, že nejsou účetní skandály věci minulou, kterými se proslavila před desítkami let společnost Enron, svědčí účetní skandál německé společnosti Wirecard z roku 2020.

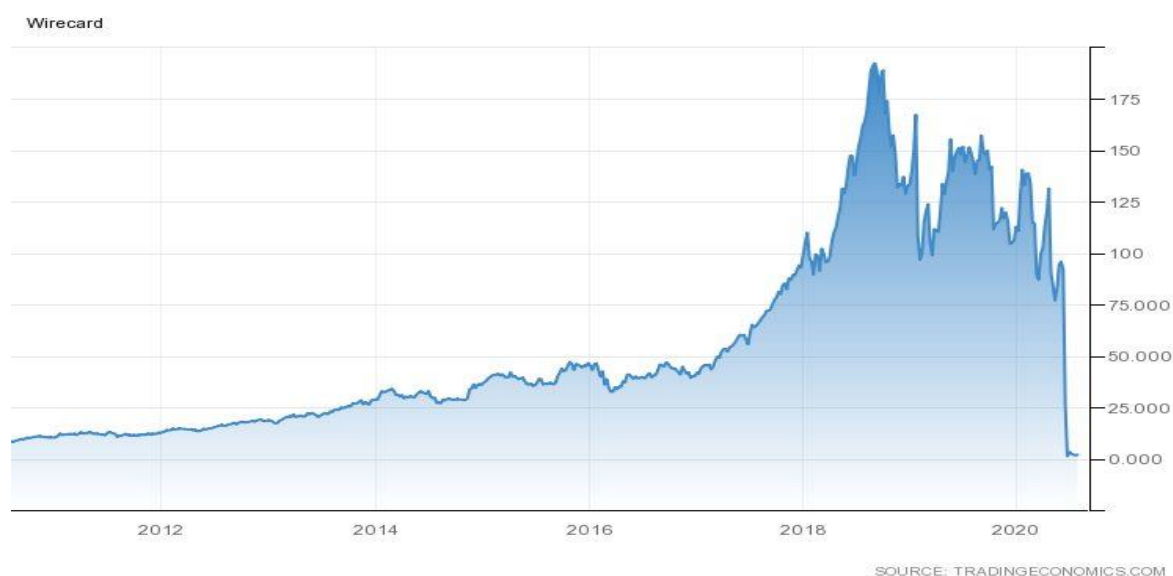
Společnost Wirecard byla startupem v městě Aschheim u Mnichova a šla již od svého vzniku raketovým tempem nahoru. V oboru platebních styků byla považována lídrem trhu s rostoucím segmentem zákazníků. Byla považována za ikonu Německa jak v něm, tak i v zahraničí.

V roce 2018 se společnost stala součástí indexu DAX 30. Do tohoto indexu je zařazeno i třicet nejhodnotnějších firem. Mezi roky 2006 a 2019 došlo ke nárůstu jejího obrátu z 82 milionů na dvě miliardy eur. O společnosti Wirecard se hovořilo jako o zářivé hvězdě, kterou mohla být sesazena z trůnu konkurenční společnost PayPal (Pečinková, 2020). Podle Navrátila (2020) se však nakonec z ní stal pouze jeden z největších podvodů v dějinách celé Evropy.

Skandál byl odstartován v červnu 2020 informací, podle které auditoři z Ernest & Young nemohou nalézt téměř dvě miliardy eur v rozvaze. V důsledku této červnové informace došlo k rezignaci šéfa společnosti Markuse Brauna. A to s okamžitou platností (Noviny, 2020). Proti Braunovi a dalším manažerům bylo Státním zastupitelstvím zahájeno vyšetřování kvůli podezření z manipulace trhem. Částka, kterou nemohli auditoři nalézt, je spatřována zhruba ve čtvrtině bilanční sumy společnosti (Novinky, 2020). Podle serveru Eurozprávy (2020) společnost Wirecard má závazky, které jsou obsaženy ve výši 3,5 miliardy eur. Z toho 1,75 miliardy vůči bankám.

Navrátil (2020) informuje, že počátek tohoto podvodu lze spatřovat v nadhodnocování tržeb. K tomuto nadhodnocování došlo prostřednictvím dceřiných společností. Od vypuknutí skandálu došlo k propadu akcií o 98 %. Viz graf níže.

Obrázek 2 - Propad akcií Wirecard

Zdroj: Navrátil (2020)

Skandálem bylo způsobeno, že společnost musela do insolvence. A také podání žádosti o zahájení konkurzního řízení, protože se představenstvo obávalo jejího předlužení. Firma

zároveň přiznala, že účty na kterých měly být peníze, které auditorská firma nenašla, vůbec neexistují (iDnes, 2020).

Podle Navrátila (2020) o jistých problémech spjatých s touto společností se začalo diskutovat počátkem roku 2019. Právě v tomto roce byl publikován (renomovaným deníkem Financial Times) článek, který obvinil společnost z účetního podvodu. Společnost se však proti nařčení ohradila a místo toho, aby byl problém řešen, došlo k rozhodnutí o protiútok. Tento protiútok byl ve formě obvinění z manipulace s kurzem akcií zmíněným deníkem. V rámci tohoto obvinění došlo k zákazu: nesměly být vydávány spekulace na pokles akcií tímto deníkem. Zákaz byl vydán německým regulátorem akciového trhu, avšak jen na dva měsíce.

Samotný regulátor byl posléze žalován investory společnosti Wirecard. Jimi došlo k názoru, podle kterého byly oči regulátora zavřené před důkazem účetního podvodu. (Boomberg, 2020). Toto selhání není však připisováno pouze regulátorovi. Výrazný podíl viny je přisuzován také společnosti Ernest & Young, kterou byly schvalovány dlouhá léta bez výhrad veškeré účetní závěrky. Ernest & Young se odvolala na to, že se také stala obětí sofistikovaného účetního podvodu.

V případě figurovala i další společnost (KPMG), která byla najata na důkladné prozkoumání účetnictví. V úmyslu Wirecard bylo totiž prostřednictvím dalších auditů vyvrátit jakékoliv pochyby o tom, že by jeho čísla nebyla v pořádku. V květnu 2020 však nemohlo být potvrzeno, že jsou aktivity v pořádku. Následně bylo Wirecard odloženo zveřejnění výsledků za rok 2019. Čímž byly způsobeny vrásky na čele investorů již před vypuknutím skandálu (Navrátil, 2020).

Podle serveru Novinky.cz (2020) byl důsledek skandálu spatřován i v dopadu na německý rozpočet. Protože došlo k přeplacení daní (ze strany Wirecard) a insolvenční správce zažádal o navrácení tohoto přebytku. Z rakouské strany je zapleten do aféry i Sebastian Kurz, rakouský spolkový kancléř, který byl povolán Braunem (krátce po jeho nástupu do úřadu) do strategického týmu Think Austria.

3.4.3 Účetní skandál Enron

Tato americká společnost dosáhla také dramatických výšek a následně čelila závažnému pádu. Jejím kolapsem bylo zasaženo tisíce zaměstnanců a Wall Street se otřásl. Na samotném vrcholu byly akcie Enronu v hodnotě 90,75 USD, avšak těsně před vyhlášením bankrotu

sahaly k hodnotě 0,26 USD. Do dnešní doby je mnohými pokládána otázka, jak se takový podnik mohl rozpadnout téměř přes noc (Investopedia, 2020).

Příběh Enronu je považován totiž za klasický příběh o naplnění amerického snu. Z malé společnosti se postupem času stal celosvětový hráč na energetickém trhu. Zakladatel této společnosti (Kenneth) byl vychován jako inovátor energetického trhu.

Počátek je spatřován roce 1984, kdy bylo převzato vedení Houston Natural Gas Layem. Ta poté byla o rok později spojena s firmou InterNorth a byl zformován Enron, jehož obchodní komoditou byl plyn a elektřina. Za patnáct let se z Enronu stala sedmička v žebříčku Fortune 500 s ročním obratem přesahující přes sto miliard dolarů. Lay byl v té době nazýván mesiášem, který patřil do vysokých podnikatelských kruhů a netajil se svými styky, mezi které patřil i styk s Georgem Bushem.

Lay byl od vzniku firmy předsedou správní rady a také generálním ředitelem (ČT24, 2011).

Podle serveru iDnes (2016) byl spatřován problém v obchodování tohoto podniku, protože jeho výdaje se papírově tvářily jako zisky. Podnikem se dostal po určité době do prodělečné spirály. Tato spirála byla vrcholovým managementem skrývána pomocí kombinace rychlých transakcí a machinacemi s čísly. Managementem byl přesvědčen téměř každý, avšak skutečný stav společnosti byl jiný. Papírově dosahovaly výdělků oproti skutečnému stavu sedmdesátinásobně. Skutečná hodnota firmy byla oproti burzovnímu ohodnocení šestkrát nižší. Finančními zprávami byli oklamáni akcionáři spolu s finančními analytiky. Společnost byla ve skutečnosti více než 40 miliard dolarů v červených číslech. Konec společnosti je datován roku 2001, kdy společností Enron bylo přiznáno, že jeho účetnictví bylo nadhodnoceno o stovky milionů dolarů. Následně byly sníženo hodnocení firemních dluhopisů, čímž byl způsoben pokles akcií z 90 dolarů na hodnoty, která byla téměř pod jedním dolarem.

V prosinci roku 2001 došlo k ohlášení bankrotu a k zapsání se do učebnic jako největší krach americké historie. Celým případem se začaly zabývat i americké úřady. Navzdory všemu se Ley do vězeňské cely nikdy nepodíval, neboť zemřel ve věku 64 let ve svém prázdninovém sídle v Coloradu na selhání srdce.

Samotným pádem Enronu podle serveru iDnes (2002) byla málem zasažena i společnost ČEZ. Tato elektrárenská společnost málem doplatila na jeden z největších krachů v dějinách. Byla totiž podepsána smlouva s Enronem, která se týkala vývozu

elektriny. Smlouvou mohly být způsobeny sankce, jejichž výše jsou spatřovány v řádu několika milionů korun. ČEZu z ohrožení však bylo vypomoženo společností Electricité de France. Touto, jakožto nejvážnějším uchazečem o koupi státního podílu ve zrušené privatizaci ČEZ, byl odkoupen kontrakt od konkurzních správců Enronu.

Do skandálu byla zapletena i účetní a poradenská společnost Artur Andersen. Ta byla obviněna v roce 2002 americkým ministerstvem spravedlnosti z bránění spravedlnosti v průběhu vyšetřování krachu Enronu. Vyšetřovatelé se zaměřovali primárně na to, jak tato společnost mohla zničit dokumenty týkající se auditu Enronu (iDnes, 2002). V červnu roku 2002 došlo k odsouzení této společnosti za překážení spravedlnosti a za zničení dokumentů souvisejících s auditem Enronu.

V průběhu zmíněného obvinění a vyšetřování Enronu bylo odhaleno více chybných auditů provedených touto společností (týkaly se například společnosti WorldCom). K účetnímu skandálu (WorldComu) došlo několik měsíců po skandálu Enronu, kdy byly odhaleny interním auditem v červnu 2002 jisté nesrovnalosti v účetních výkazech. Tyto nesrovnalosti přesahovaly částku 3,8 miliardy dolarů (Investicedoakcii, 2020). Server iDnes (2002) uvádí, že touto americkou firmou došlo k přiznání, že z její strany byly falšovány hospodářské výsledky za účelem udržení přízně investorů. V důsledku této aféry klesl i americký dolar.

3.4.4 Účetní skandál Toshiba

Japonskou elektrotechnickou společností Toshiba v roce 2015 bylo oznámeno, že zjistila nesrovnalosti v účetnictví. Odhadovaná ztráta byla považována za trojnásobnou, než firma odhadla. Touto společností byl nadhodnocen provozní zisk o 151,8 miliardy jenů. Původ nesprávných účetních technik, které byly dle vyšetřování úmyslné, je datován až do roku 2008 (Aktutálně.cz, 2015).

Vyšetřovatelé dospěli k závěru, že důležitým faktorem, umožňující vznik podvodných účetních technik, byla firemní kultura. Ta vyžadovala poslušnost podřízených. Bylo poukázáno na slabé řízení firmy a špatně fungující vnitřní kontroly na všech úrovních konglomerátu. Server Investopedia (2020) uvádí, že podle vyšetřovatelů nefungovaly interní kontroly ve finanční divizi, v divizi podnikového auditu, v divizi řízení rizik tak, aby bylo možné nevhodné chování identifikovat a zastavit.

3.5 Daňové podvody na DPH

3.5.1 Karuselové (kolotočové) podvody

Podle Finanční správy (2016) jsou karuselové podvody označovány jako kruhové podvody nebo podvody chybějícího obchodníka. Tyto podvody jsou považovány za významnou část úniků daně z přidané hodnoty. V rámci nich je využíván přeshraniční obchod v Evropské unii, při kterém je dodání zboží osvobozeno od DPH. Skutečnost je odkazována termínem chybějící obchodník neboli *missing trader*. Neboť je dosaženo zmizení obchodníka a s ním i DPH, které mělo být odvedeno státu. V důsledku toho jsou chybějící obchodníci označováni jako bílí koně.

Za výchozí předpoklady karuselových podvodů se považují:

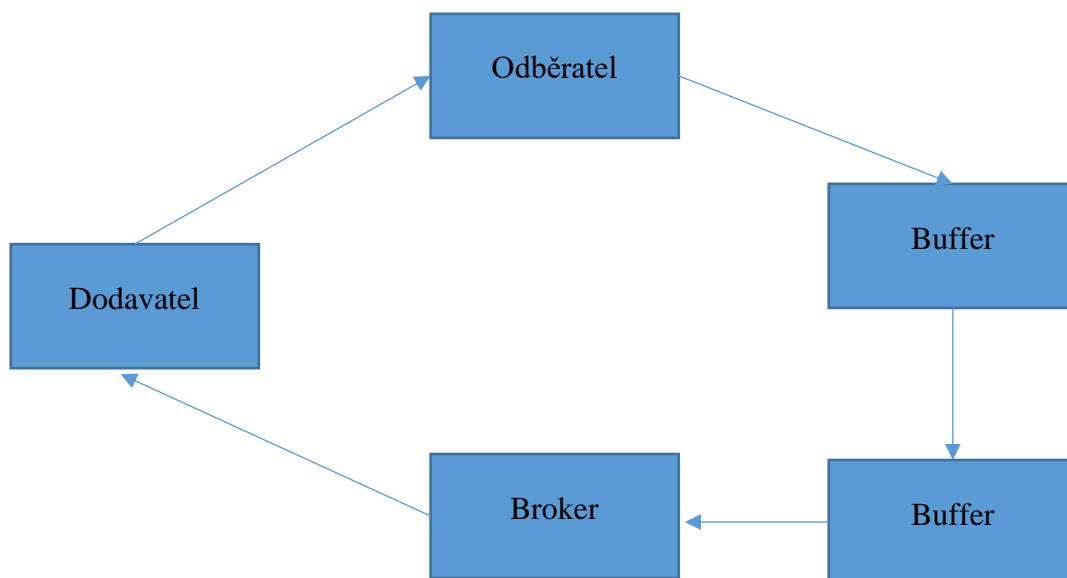
- 1) pobyt jednoho subjektu v jiném státě, než zbytek řetězce;
- 2) subjekty jsou registrováni jako plátcí DPH;
- 3) obchod je prováděn v souvislosti s ekonomickou činností;
- 4) v místě pobytu zbytku řetězce musí být daň z přidané hodnoty vybírána standardním odpočtem;
- 5) je nutné, aby dodání předmětu, který je předmětem obchodní transakce na území druhého státu, mělo charakter zdanitelného plnění, přičemž předmětem obchodní transakce je v rámci karuselu rozuměno dodání zboží nebo služby;
- 6) není uplatňován režim přenesené daňové povinnosti na předmět obchodní transakce a u tohoto předmětu je možné provést (v průběhu obchodní transakce) odpočet na DPH.

Důsledků karuselových podvodů je uváděna celá řada, níže jsou uvedeny jen některé:

- ohrožení hospodářské politiky státu;
- vykyvování tržních cen komodit (Hálek, 2015).

Jejich princip je uveden na obrázku níže:

Obrázek 3 - Princip Karuselového podvodu

Zpracováno podle Sejkory (2017)

Začátek celého karuselového podvodu je spatřován u dodavatele, kterým je pro subjekt povinného k dani (sídlicí v některém jiném členském státě EU) poskytováno plnění osvobozené od daně z přidané hodnoty.

Dodavatel v důsledku osvobození od daně není zatížen daňovým břemenem, a má tedy možnost uskutečnit transakce.

Za karuselové jádro je uváděn bílý kůň, bez něj není možná představa existence karuselu. V případě, kdy dojde k úspěšnému provedení karuselového podvodu, začne správce daně vůči bílému koni postupovat, avšak nalezne pouze schránku obchodní společnosti, bez existence aktiv. Tato schránka je řízena bílým koněm.

Za cíl, kterého je dosaženo prostřednictvím tohoto podvodu, je považováno získání co největšího obratu a výběr největší částky na DPH od svých odběratelů v nejkratším čase. Aby zde došlo k proběhnutí procesu, případně aby mohl být proces zopakován, je považováno za nutné, aby došlo k přistoupení tzv. *buffera*. Za cíl buffera je uváděno znepríjemnění postupu, který je vykonán správcem daně za účelem odkrytí daňového podvodu.

Je zde spatřována platnost pro buffera, při které uplatnění odpočtu daně na vstupu není vázáno na uhrazení daně z přidané hodnoty na výstupu.

Vzhledem ke skutečnosti, při které buffer nespotřebovává plnění přijaté od bílého koně, dochází prostřednictvím ní k jejich dodávání v rámci členského státu Evropské unie další osobě povinné k dani, a tudíž dochází k uskutečnění zdanitelného plnění s nárokem na odpočet.

Prostřednictvím nárokování odpočtu daně z přidané hodnoty je dosaženo vzniku ztráty v příslušném veřejném rozpočtu.

Poslední typ subjektu, který je zapojen do karuselového podvodu, je tzv. *broker*. Jeho funkcí je uváděno uzavření kolotoče podvodu. Když tímto subjektem bude dosaženo nabytí zboží od buffera a dodání zboží zpět do členského státu Evropské unie, je umožněno zopakování celého podvodu.

Posledním subjektem je tedy uskutečněno osvobozené plnění s nárokem na odpočet daně na vstupu. V jeho důsledku je zatížení daně považováno za nulové a na základě uskutečnění této transakce je umožněno uskutečnění opětovné podvodné transakce mezi subjekty, zapojenými do karuselového podvodu (Sejkora, 2017).

Prokázání viny subjektům, které se podílely na tomto podvodu vědomě, je považováno za složitý a komplikovaný proces. Důležitou roli zde hraje Policie České republiky a její specializované útvary. Dále také Generální finanční ředitelství spolu s Generálním ředitelstvím cel. Za nezbytnou při prokazování viny je také považována aktivní kooperace při výměně informací s ostatními státy, ve kterých došlo k realizaci karuselového podvodu. Do probíhajícího trestního řízení je dosaženo vstupu do systémové spolupráce i státních zastupitelství s jejich znaleckými ústavy. V případě prokazování viny je považováno zaměření zejména na:

- celkové zobrazení vztahů (které jsou mezi jednotlivými články řetězce);
- prokázání správnosti jednotlivých účetních dokladů z formálního hlediska;
- správnost spolu s uceleností účetnictví;
- prokázání, že zdanitelné plnění bylo skutečně realizováno a to nejen po stránce formální, ale i po fyzické;
- prokázání, že subjekt, který poskytl plnění, toto plnění fakticky poskytnout mohl a poskytl, a zde jej nepopírá.

Všechny skutečnosti, které byly zjištěny, jak je uvedeno v příkladových judikátech, musí být podrobeny komplexní analýze ze strany veškerých kontrolních institucí. Za zásadní při posuzování a hodnocení karuselového podvodu je považováno, aby byla věnována náležitá pozornost z právního, daňového a rovněž ekonomického hlediska a aby došlo k jejich vhodnému způsobu propojení. Je doporučeno vycházet z již existující judikatury, a to nejen na úrovni české, ale i evropské, která je považována za dobré vodítko (Hálek, 2016).

3.5.2 Řetězové podvody

Dalším typem daňového podvodu na DPH jsou řetězové podvody, které jsou často zaměňovány za karuselové podvody. K řetězovým podvodům, na rozdíl od karuselových, dochází primárně kvůli zlevněnému zboží a také je jejich odlišnost spatřována v poloze koncového zákazníka.

Firma, která nakupuje zboží v zahraničí, jej dále přeprořádá se zápornou marží. Koncovému obchodníkovi je ho poté umožněno nabídnout s nižší regálovou cenou (Horáček, 2017).

Za příklad těchto podvodů je uvedena situace, kdy je podnik osloven dodavatelem. V této situaci je podnik požádán dodavatelem, aby si od něj pořídil zboží za účelem jeho dodání do jiného členského státu. Přitom dojde k zajištění odběratele dodavatelem, kterému je zboží obstaráno. Dodavatel oslovený podnik odůvodní s tvrzením, že by při dodání zboží do jiného členského státu došlo k nadměrnému nároku na odpočet.

V tomto případě by došlo ke kontrole odpočtu před jeho vyplacením správcem daně a dodavatel toto čekání na DPH nemůže ufinancovat. V důsledku toho dodavatel oslovenou společnost žádá, aby vrácení odpočtu převzala na sebe. Tím, že zboží, například v České republice, společnost nakoupí a dodá ho do jiného členského státu. Za toto podílení se na obchodu získá oslovená společnost část z celkové marže. Po uskutečnění tohoto obchodu bude zahájen postup správcem daně. Tento postup má vést k odstranění pochybností z důvodu potencionální existence podvodu. Nárok na uplatnění osvobození od DPH bude zpochybněn (epravo, 2016).

3.5.3 Kontrolní hlášení

S účinností od 1. ledna 2016 došlo ke vzniku – plátcům DPH – zákonné povinnosti podávat kontrolní hlášení. Jako cíl a smysl hlášení je mimo jiné uvedeno umožnění správci daně získat informace o vybraných transakcích, realizovaných plátcem daně z přidané hodnoty.

Institutem kontrolního hlášení není nahrazeno daňové přiznání; je považován za institut zcela odlišný. Bez institutu kontrolního hlášení je identifikace řetězců, které jsou vytvořeny účelově (sloužící pro karuselové podvody), považována za velmi administrativně i časově náročná.

Kontrolnímu hlášení jsou přisuzované i nedostatky, které jsou spatřovány například v tom, že proti některým článkům v řetězci, které mají životnost jen několik dní či hodin, neobstojí.

Během odhalování je nejdříve vyhodnocen nesoulad mezi dvěma plátcem, za který je například považován rozdíl v hodnotě, čísle dokladů. Následně jsou odhalovány závažnější provinění a nesoulady mezi dvěma plátcem za předem určitých kritérii, které jsou prostřednictvím podniků předávány správci daně. Mezi závažnější provinění je například zařazeno: opakované uplatnění dokladů v jiném roce, uplatnění nároku z dokladů (které nejsou v evidenci dodavatele), neprovedená oprava základu daně a daně odběratelem. Jako poslední fáze je uvedeno vykreslení podvodných řetězců (PČR, 2020).

3.5.4 VIES

Podle Hála (2015) je VIES (VAT Information Exchange System) elektronickým systémem, který poskytuje možnost přenosu informací, které se týkají registrace k DPH, v rámci Evropské unie. Prostřednictvím tohoto systému jsou elektronicky přenášeny informace o intrakomunitárních dodáních zboží mezi daňovými správami jednotlivých členských zemí.

Informace, které se týkají registrace k DPH, jsou shromažďovány jednotlivými daňovými správami a následně vkládány do národních databází. Tyto databáze jsou propojeny do tohoto systému. Totéž nabývá na platnosti i údajů o intrakomunitárním dodání zboží, které plátcem DPH uvádějí v souhrnném hlášení.

Tento systém slouží k prevenci daňových úniků a podvodů v oblasti daně z přidané hodnoty.

3.5.5 eTržby (EET)

Podle Finanční správy je EET převratným systémem, který má za hlavní cíl narovnat podnikatelské prostředí v České republice. Tímto systémem je zajišťováno, aby ti, kteří neplatí daně, neměli žádnou výhodu oproti těm, kteří daně platí. Jinak řečeno se jedná o způsob, jak omezit krácení daní.

Účel elektronické evidence tržeb je spatřován primárně ve zjištění příjmů pro daň z příjmů, ale má i své využití pro účely daně z přidané hodnoty. Toto využití je spatřováno ve zjištění obratu daňových subjektů a detekce subjektů, kterými došlo k překročení obratu, a měly se stát plátcí DPH. A také ke zjištění nepřiznané daně výstupu u již existujících plátců. Prostřednictvím této evidence je umožněno doměření daně nebo prvního vyměření u plátců, kteří daňové prohlášení nepodali (PČR, 2020).

3.6 Benfordův zákon

3.6.1 Historie a princip Benfordova zákona

Historie Benfordova zákona je považována za fascinující a neočekávaný příběh mezi jeho teorií a aplikací. Na základě toho, že v současné době je o něm psána spousta článků účetními, počítačovými vědci, inženýry, matematiky, statistiky a mnoha dalšími, může být usouzeno, že tento zákon má svou aplikaci napříč různými obory.

Navzdory tomu, že zákon nese přívlastek Benfordův, nebyl pan Benford prvním, kdo jej objevil. Příběh vedoucí k jeho objevení začíná Simonem Newcombem, který byl astronomem a matematikem. Newcomb se narodil v roce 1835 a zemřel v roce 1909. (Miller, 2015).

V roce 1881 byl publikován článek *Note on the Frequency of Use of the Different Digits in Natural Numbers* v *American Journal of Mathematics*. V tomto článku došlo ke zveřejnění zákonitosti pozorované Newcombem, podle které byly v jedné z knih v technické knihovně nejvíce ohmatány stránky s čísly začínající jedničkou. Tímto jeho dvoustránkovým textem nebyla získána žádná pozornost a upadl v zapomnění. Názorů, proč upadl v zapomnění, je uváděno dostatek. Jeden z nich hovoří, že k upadnutí do zapomnutí došlo nejspíše proto, že sám autor článku neuvedl žádnou analýzu konkrétních souborů dat. Pouze došlo z jeho strany k pokusu o určité matematické zdůvodnění tohoto výsledku.

Tento článek byl znovu objeven až roku 1938 fyzikem F. Benfordem. Jím však tomuto jevu bylo věnováno mnohem více pozornosti, než tomu bylo v případě Newcomba. Došlo k prozkoumání (Benfordem) 20000 číselných údajů ve 20 různých souborech dat. Mezi tato data patřila například délky 335 řek, statistiky v americké baseballové lize, čísla uvedená v člancích na titulní straně apod.

Na Benfordův výběr zkoumaných souborů dat bylo řadou autorů nahlíženo kriticky, neboť byla spatřována jistá účelová výběrovost a také nebylo ukazováno spolu s ohledem na očekávaný výsledek. I přes tyto výhrady se však ukázalo, že platnost zákona první číslice je jevem velmi častým, a i proto je pro tento jev používán název Benfordův zákon (Seibert a Zahradka, 2016).

Došlo k povšimnutí ze strany Newcomba a Benforda, že v mnoha souborech náhodně získaných čísel vykazují počáteční číslice se značnou přesností velice zvláštní rozdělení pravděpodobností. Bez ohledu na to, v jakých jednotkách byly měřeny (Barrow, 2017).

Plaček (2014) uvádí, že první aplikace Benfordova zákona v účetnictví byla provedena Carslawem v roce 1988. Carslawova hypotéza byla „*Pokud je firemní čistý příjem těsně pod psychologickou hranicí, manažeři mají tendenci zaokrouhlovat tento příjem nahoru*“. Tato aktivita manažerů, která se týká zaokrouhlování čísel nahoru, je pochopitelná vzhledem k manažerským motivačním programům. Carslaw tvrdil, že toto chování může být odhaleno pomocí aplikace Benfordova zákona. To znamená, že v souboru dat bude častější výskyt nul na druhé pozici a nižší výskyt čísla 9 na druhé pozici v porovnání s Benfordovým rozdělením.

Na tento výzkum bylo navázáno Thomasem, který se zabýval zaokrouhlováním daňových ztrát ve Spojených státech amerických. Jeho další analýza byla specializována na ukazatel Earnings Per Share, kdy číslo devět se na konci tohoto ukazatele vyskytovalo méně častěji, než bylo očekáváno. Výsledkem bylo, že Earnings Per Share je zaokrouhleno nahoru, zatímco ztráty dolů.

V roce 1993 byla provedena ve Spojených státech amerických analýza dat daňových příznání. Tato studie byla soustředěna na poplatníky, kteří měli příjem menší než 100000 amerických dolarů. Pokud v této kategorii bude vykonáno snížení svého příjmu, spadne plátce do nižší kategorie daňové sazby. Výsledkem bylo prokázáno zkreslení příjmů poplatníky, kteří byli na hranici pro zvýšení mezi sazby daně.

Významný posun aplikace Benfordova zákona v oblasti odhalování účetních podvodů je přisuzován Marku Nigrinimu. Nigrinim bylo navrženo, aby se poznatek (Benfordův zákon) uplatnil v účetnictví. Následně došlo k osvědčení Benfordova zákona, v efektivní detekci podvodných údajů. Nigriniova metoda byla vyzkoušena vrchním vyšetřujícím ve službách úřadu DA v Brooklynu zpětně na sedmi případech zmanipulovaného účetnictví a bylo identifikováno všech sedm. Slabina, která je spatřována v těchto analýzách, je, že systematické zaokrouhlování zkresluje surová data a tedy selhávají.

Benfordův zákon neplatí univerzálně. Podmínky, které musí být splněny, aby tento zákon platil, jsou následující:

- Data, která jsou užita, musejí popisovat veličiny stejného druhu. Tudíž nemá žádný smysl přiřazovat například data narození k plochám moří, jezer apod.
- Nesmějí být stanoveny limity pro nejmenší nebo největší povolená čísla ve zkoumaném souboru (jako tomu je např. u domovních čísel). Zároveň čísla nesmí být přidělena žádným číselníkem, jako tomu je u poštovních směrovacích čísel nebo u telefonních čísel.
- Rozložení četnosti výskytu vyžaduje plynulost, bez zhuštěného výskytu kolem určitých čísel.
- Za nejdůležitější podmínku užití Benfordova zákona je považován široký rozsah souboru dat. A také aby rozložení jejich rozsahu bylo nejen široké, ale zároveň plošné. Z čehož může být vyvozeno, že čím je soubor analyzovaných dat rozsáhlejší, široký a plošný, tím je výsledek analýzy přesnější a důvěryhodnější. (Barrow, 2017).

Podle Plačka (2014) může být tento zákon použit při následující manipulaci s daty:

- Zaokrouhlování ekonomických výsledků, například zisku ze zisku 9750000 na 9800000 Kč.
- Zaokrouhlování ztráty dolů, například ztráty 940000 Kč na 900000 Kč.
- Duplicity u finančních částek, například faktury, interní doklady apod.
- Mazání dat.
- Přepisování hodnot na ty, které mohou být manipulátorem považovány za příznivější.

3.6.2 Benfordovo rozdělení

Podle Plačka (2014) se matematickým použitím Benfordova zákona zaobírá především Theodor Hill. Za jeho hlavní teorém může být využito následující: „*Pokud je rozdělení zvolené jako náhodné a pokud z každého takového rozdělení vezmeme náhodný vzorek, signifikantní čísla z tohoto rozdělení konvergují k logaritmickému rozdělení alias Benfordovu rozdělení.*“.

Pravděpodobnost výskytu číslic Benfordova rozdělení je uváděno jako:

$$\text{Prob}(D1 = d1) = \log\left(1 + \frac{1}{d1}\right); d1 \in (1, 2, 3, 4 \dots 9) \quad (28)$$

$$\text{Prob}(D2 = d2) = \sum_{d1=1}^9 \log\left(1 + \frac{1}{d1d2}\right); d2 \in (0, 1, 2, 3, 4, \dots 9) \quad (29)$$

$$\text{Prob}(D1D2 = d1d2) = \log\left(1 + \frac{1}{d1d2}\right); d1d2 \in (10, 11, 12, 13, 14 \dots 19) \quad (30)$$

Kde Prob je rozuměna pravděpodobnost výskytu čísla na dané pozici v přirozeném souboru dat.

Pravděpodobnost výskytu číslice na prvním místě je vyjádřena prvním vzorcem, pravděpodobnost výskytu číslice na druhém místě je vyjádřena druhým vzorcem a pravděpodobnost výskytu prvního dvouciferného čísla je vyjádřena třetím vzorcem.

Pravděpodobnosti výskytu jednotlivých čísel na první, druhé, třetí a čtvrté pozici uvádí tabulka na následující stránce.

Tabulka 2 - Pravděpodobnost výskytu proměnných

Číslice	Pozice			
	První	Druhá	Třetí	Čtvrtá
0	0	0,11968	0,10178	0,10018
1	0,30103	0,11389	0,10138	0,10014
2	0,17691	0,10882	0,10097	0,1001
3	0,12494	0,10433	0,10057	0,10006
4	0,09691	0,10031	0,10018	0,10002
5	0,07918	0,09668	0,09979	0,09998
6	0,06695	0,09337	0,0994	0,09994
7	0,05799	0,09035	0,09902	0,0999
8	0,05115	0,08757	0,09864	0,09986
9	0,04576	0,085	0,09827	0,09982

Zdroj: Nigrini (2011), vlastní zpracování.

První sloupec, ve kterém je vypočtena pravděpodobnost výskytu číslic na první pozici, byl vypočítán pomocí první uvedené rovnice. Například pravděpodobnost výskytu číslice 2 následujícím způsobem:

$$\text{Prob}(D1 = 2) = \log(1 + 0,5) = \log(1,5) = 0,17691$$

Druhý sloupec, ve kterém je vypočtena pravděpodobnost výskytu číslic na druhé pozici, byl vypočítán podle druhé uvedené rovnice. Tedy například pro číslo 2 na druhé pozici takto:

$$\begin{aligned} \text{Prob}(D2 = 2) &= \log\left(1 + \frac{1}{12}\right) + \log\left(1 + \frac{1}{22}\right) + \log\left(1 + \frac{1}{32}\right) + \log\left(1 + \frac{1}{42}\right) + \\ &+ \log\left(1 + \frac{1}{52}\right) + \log\left(1 + \frac{1}{62}\right) + \log\left(\frac{1}{72}\right) + \log\left(\frac{1}{82}\right) + \log\left(1 + \frac{1}{92}\right) = 0,10882 \end{aligned}$$

Nakonec třetí spolu se čtvrtým sloupcem, ve kterém byly vypočítány pravděpodobnosti výskytu číslic na třetí a čtvrté pozici byly vypočítány na základě logiky druhé rovnice. Tudíž číslice 2 se na třetím místě objeví například u číslic 122, 132, 142 až

992, přičemž její pravděpodobnost výskytu na třetím místě je dána sumou pravděpodobností čísel 122, 132, 142 až 992 (Nigrini, 2012).

Plaček (2014) uvádí další matematické vlastnosti tohoto rozdělení:

- Jeho násobení jakoukoliv konstantou má za výsledek opět Benfordovo rozdělení.
- Může být použito na všechny numerické systémy.
- Matematické operace, jako je násobení, dělení, umocnění, odčítání a sčítání má opět za výsledek Benfordovo rozdělení.

3.6.3 Použití Benfordova zákona v praxi

O použití Benfordova zákona jako nástroje, který odhalil manipulace s čísly a ekonomickými daty, informuje server Ekonom (2011), podle kterého se díky této disciplíně mohlo stát Řecko členem eurozóny. Podle tohoto serveru není obecně známo, že údaje, které jsou upraveny kreativním způsobem, jsou považovány za velice jednoduché k odhalení. Jednoduché odhalení je spatřováno ve znalosti Benfordova zákona a běžného počítače.

Čtveřice profesorů z Německa byla vybavena těmito znalostmi. Následně byly zkontrolovány ekonomické statistiky všech členských zemí Evropské unie za posledních deset let. Po této kontrole došlo ke zjištění, že umění manipulace s čísly v rámci eurozóny, je ovládáno nejvíce Řeky. Ekonomická data Řecka však nebyla považována za to jediné, co vyvolávalo pochybnosti. Spolu s Belgií bylo právě Řecko považováno za nejpodivnější zemi v rámci eurozóny.

Pořadí zemí nejhorších statistik v rámci EU na základě studie je uvedeno v tabulce na další stránce:

Tabulka 3 - Statistika zemí v rámci EU

Pořadí	Stát	Pořadí	Stát	Pořadí	Stát
1	Rumunsko	10	Finsko	19	Švédsko
2	Řecko	11	Litva	20	Malta
3	Lotyšsko	12	Slovensko	21	VB
4	Belgie	13	Německo	22	ČR
5	Rakousko	14	Itálie	23	Lucembursko
6	Estonsko	15	Kypr	24	Portugalsko
7	Bulharsko	16	Slovinsko	25	Maďarsko
8	Dánsko	17	Španělsko	26	Polsko
9	Irsko	18	Francie	27	Nizozemsko

Zpracováno podle ekonom.cz (2011)

Benfordovým zákonem v případě Řecka bylo potvrzeno usvědčení z jeho manipulace se svými údaji. V případě Belgie byl motivem manipulace s ekonomickými daty pravděpodobně tehdejší vysoký státní dluh.

Za nejvěrohodnější ekonomické statistiky byly studii považovány statistiky Nizozemska a Polska. Testem byla potvrzena i relativní spolehlivost statistik České republiky.

Čtveřicí německých profesorů bylo uvedeno, že je v rámci Evropské unie spatřován patrný tlak na to, aby data byla co nejvíce v souladu s požadavky „Paktu růstu a stability“. V důsledku tohoto tlaku je vyvíjena snaha ze strany vlád, aby jejich ekonomická situace se zdála lepší, než je ve skutečnosti.

V době před zavedením eura byly vykázány skupinou zemí, vyjma Řecka, výrazné odchylky od toho co je předpokládáno Benfordovým zákonem. V této skupině byla Francie, Rakousko, Portugalsko, Finsko a Lucembursko. Poté, co bylo zavedeno euro, byly statistiky navráceny do souladu s očekáváním Benfordova zákona.

Benfordovým testem neprošla s čistým štítem ani Česká republika v roce 2002, kdy se země chystala vstoupit do Evropské unie. Jedná se o období, kdy byl zaznamenán Českým statistickým úřadem největší skandál týkající se nevěrohodných či chybných statistik. V roce 2003 došlo k přiznání českých statistiků, na základě kterého bylo špatně počítáno reexportované zboží do dat o zahraničním obchodu. Z tohoto důvodu byl zvýšen deficit obchodní bilance o 40 miliard a snížen růst HDP.

4 Vlastní práce

Vlastní práce se zabývá vytvořením modelového příkladu, který spočívá v uplatnění technik kreativního účetnictví na fiktivní účetní jednotce. Bude také posuzován jejich vliv na finanční zdraví daného fiktivního podniku, prostřednictvím vybraných ukazatelů finanční analýzy. Dále bude vytvořen modelový příklad karuselového podvodu, který zahrnuje, vyjma státu, tři subjekty. Subjekt XX, XY a XZ.

4.1 Obecné údaje fiktivní účetní jednotky

Název fiktivní účetní jednotky je XYZ, s.r.o., a její hlavní činností je výroba, nákup a následný prodej bižuterie. Fiktivní účetní jednotka byla založena 16. 7. 1997. Na světovém trhu je tato účetní jednotka řadu let, ale v roce 20XX byla zasažena finanční krizí, kterou bylo poznamenáno její finanční zdraví.

Na následujících stránkách jsou uvedeny stavy části rozvahy, výkazu zisků a ztráty a také její hodnoty finančních ukazatelů.

Tabulka 4 - Část rozvahy v tis. Kč ke dni 20.12.20XX

Název řádku		Č.řád.	Netto
	AKTIVA CELKEM	1	1 664 930
B.	Stálá aktiva	3	1 082 030
B.II.1.1.	Pozemky	16	819 350
C.	Oběžná aktiva	37	518 920
C.I.	Zásoby	38	364 340
C.I.1.	Materiál	39	43 180
C.I.3.1.	Výrobky	42	59 680
C.I.3.2.	Zboží	43	29 840
C.II.	Pohledávky	46	146 880
C.II.1	Dlouhodobé pohledávky	47	78 240
C.II.2	Krátkodobé pohledávky	57	68 640
C.III.	Krátkodobý finanční majetek	72	0
C.IV.	Peněžní prostředky	75	7 700
D.	Časové rozlišení aktiv	78	63 980
	PASIVA CELKEM	82	1 664 930
A.	Vlastní kapitál	83	760 020
B+C	Cizí zdroje	23	904 910
C.	Závazky	110	904 910
C.I.	Dlouhodobé závazky	111	231 280
C.II.	Krátkodobé závazky	126	673 630
D.	Časové rozlišení pasiv	147	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 5 - Část výkazu zisku a ztráty v tis. Kč. K 20.12.20XX

Název řádku		Č.řádku	Hodnota
I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb	1	660 340
II.	Tržby za prodej zboží	2	0
A.	Výkonová spotřeba	3	740 930
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	7	-101 860
C.	Aktivace (-)	8	-6 660
D.	Osobní náklady	9	188 970
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti	14	87 650
III.	Ostatní provozní výnosy	20	281 730
F.	Ostatní provozní náklady	24	421 700
*	Provozní výsledek hospodaření (+/-)	30	-388 660
J.	Nákladové úroky a podobné náklady	43	23 330
*	Finanční výsledek hospodaření (+/-)	48	-7 300
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-)	49	-395 960
**	Výsledek hospodaření po zdanění	53	-455 354
***	Výsledek hospodaření za účetní období	55	-455 354

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 6 - Ukazatelé finanční analýzy

Ukazatel finanční analýzy	Hodnota
Pohotová likvidita	22,95 %
Běžná likvidita	77,03 %
Čistý pracovní kapitál	-154 710 tis. Kč
Podíl čistého pracovního kapitálu na oběžných aktivech	-29,81 %
Ukazatel věřitelského rizika	54,35 %
Míra zadluženosti	119,06 %
Ukazatel samofinancování	45,65 %
Úrokové krytí	-16,66
Obrat celkových aktiv	0,40
Obrat zásob	1,81
Doba obratu zásob	201,39
Doba obratu pohledávek	81,19
Doba obratu závazků	500,18
Rentabilita tržeb	-68,96 %
Rentabilita celkového kapitálu	-27,95 %
Rentabilita vlastního kapitálu	-59,91 %

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.1 Aplikace technik window dressingu

Finanční krize zasáhla účetní jednotku ve velké míře, vzhledem k jeho nízkým hodnotám ukazatelů likvidity a ostatních vybraných finančních ukazatelů. Proto se rozhodne k praktikám window dressingu, neboť má motivaci zatajit svou situaci před veřejností, respektive před případnými věřiteli. Vedení účetní jednotky totiž zvažuje zažádat v příštím roce banku o úvěr. Zároveň má v plánu hlavně zvýšit likviditu, jejíž hodnoty jsou dosti kritické.

- Rozhodne se prodat pozemek, který byl pořízen za hodnotu 400000 tis. Kč, za 700000 tis. Kč obchodnímu partnerovi, který má o tento pozemek dlouhodobý zájem a je ochoten za něj zaplatit ještě před koncem účetního období.
- Odprodá veškerý zastaralý materiál, který už není vhodný k výrobě. Neboť v příštím roce neuvažuje o stejné výrobě kolekce šperků. Celková skladní cena činí 30240 tis. Kč, prodejní 37800 tis. Kč.

- Prodá téměř veškeré prsteny, které předtím nakoupila. A také poskytne odběrateli slevu při včasém zaplacení do 7 pracovních dnů. Zmíněná sleva je ve výši 10 % prodejní ceny bez DPH. Souhrn skladní ceny za prsteny bez DPH činí 28800 tis. Kč, prodejní ceny 47952 tis. Kč bez DPH.
- Rozhodne se k prodeji většiny svých vyrobených náušnic. Zároveň poskytne odběrateli slevu při včasém zaplacení do 7 pracovních dnů. Zmíněná sleva je ve výši 15 % prodejní ceny bez DPH. Souhrn skladní ceny za prsteny činí 28000 tis. Kč, prodejní ceny 42000 tis. Kč bez DPH.
- Rozhodne se k prodeji většiny vyrobených náramků. Zároveň poskytne odběrateli slevu při včasém zaplacení do 5 pracovních dnů ve výši 15 % z prodejní ceny bez DPH. Skladní cena náramků činí 27000 tis. Kč, prodejní cena 43200 tis. Kč.

Účetní případy, ke kterým došlo na základě rozhodnutí, jsou spolu s hodnotami vybraných řádků rozvahy, výkazu zisku a ztráty a také ukazateli finanční analýzy, uvedeny na následující stránce.

Tabulka 7 - Účetní případy

Doklad	Popis účetního případu	Částka v tis. Kč	MD	D
FAV	Prodej pozemku	700000,00	311	641
VÚD	Vyřazení pozemku z evidence	400000,00	541	031
VÚD	Vyskladnění zastaralého materiálu	30240,00	542	112
FAV	Prodej zastaralého materiálu	37800,00	311	642
	+ DPH21%	7938,00	311	343
VBÚ	Úhrada za zastaralý materiál odběratelem	45738,00	221	311
INT	Vyskladnění prstenů	28800,00	504	132
FAV	Prodej prstenů	47952,00	311	604
	+ DPH 21%	10069,92	311	343
VBÚ	Úhrada za prsteny od odběratele	52219,73	221	311
ODD	Opravný daňový doklad	-4795,20	311	604
	DPH 21%	-1006,99	311	343
VÚD	Vyskladnění náušnic	28000,00	583	123
FAV	Prodej náušnic	42000,00	311	601
	DPH 21%	8820,00	311	343
VBÚ	Úhrada za náušnice od odběratele	43197,00	221	311
ODD	Opravný daňový doklad	-6300,00	311	601
	DPH (21%)	-1323,00	311	343
VÚD	Vyskladnění náramků	27000,00	583	123
FAV	Prodej náramků	43200,00	311	601
	+ DPH21%	9072,00	311	343
VBÚ	Úhrada od odběratele za náramky	44431,20	221	311
ODD	Opravný daňový doklad	-6480,00	311	601
	DPH 21%	-1360,80	311	343
VÚD	Úhrada za prodaný pozemek	700000,00	221	311

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.2 Dopad window dressing

Dále jsou uvedeny části rozvahy, výkazu zisku a ztráty a hodnoty ukazatelů finanční analýzy, po aplikaci window dressing.

Tabulka 8 - Části rozvahy po window dressing v tis. Kč ke dni 30.12.20XX

	Název řádku	Č.řád.	Netto
	AKTIVA CELKEM	1	1 989 366
B.	Stálá aktiva	3	682 030
B.II.1.1.	Pozemky	16	419 350
C.	Oběžná aktiva	37	1 243 356
C.I.	Zásoby	38	250 300
C.I.1.	Materiál	39	12 940
C.I.3.1.	Výrobky	42	4 680
C.I.3.2.	Zboží	43	1 040
C.II.	Pohledávky	46	146880
C.II.1	Dlouhodobé pohledávky	47	78240
C.II.2	Krátkodobé pohledávky	57	68640
C.III.	Krátkodobý finanční majetek	72	0
C.IV.	Peněžní prostředky	75	846 176
D.	Časové rozlišení aktiv	78	63 980
	PASIVA CELKEM	82	1 989 366
A.	Vlastní kapitál	83	1 052 246
B+C	Cizí zdroje	23	937 120
C.	Závazky	110	937 120
C.I.	Dlouhodobé cizí zdroje	111	231 280
C.II.	Krátkodobé cizí zdroje	126	705 840
D.	Časové rozlišení pasiv	147	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 9 - Část výkazu zisku a ztráty po window dressing v tis. Kč ke dni 30.12.20XX

Název řádku		Č.řádku	Hodnota
I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb	1	732 219
II.	Tržby za prodej zboží	2	43 157
A.	Výkonová spotřeba	3	769 730
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	7	-46 860
C.	Aktivace (-)	8	-66 60
D.	Osobní náklady	9	188 970
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti	14	87 650
III.	Ostatní provozní výnosy	20	1 019 530
F.	Ostatní provozní náklady	24	851 940
*	Provozní výsledek hospodaření (+/-)	30	167 590
J.	Nákladové úroky a podobné náklady	43	23 330
*	Finanční výsledek hospodaření (+/-)	48	-7 300
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-)	49	160 290
**	Výsledek hospodaření po zdanění	53	136 054
***	Výsledek hospodaření za účetní období	55	136 054

Zdroj: Vlastní zpracování

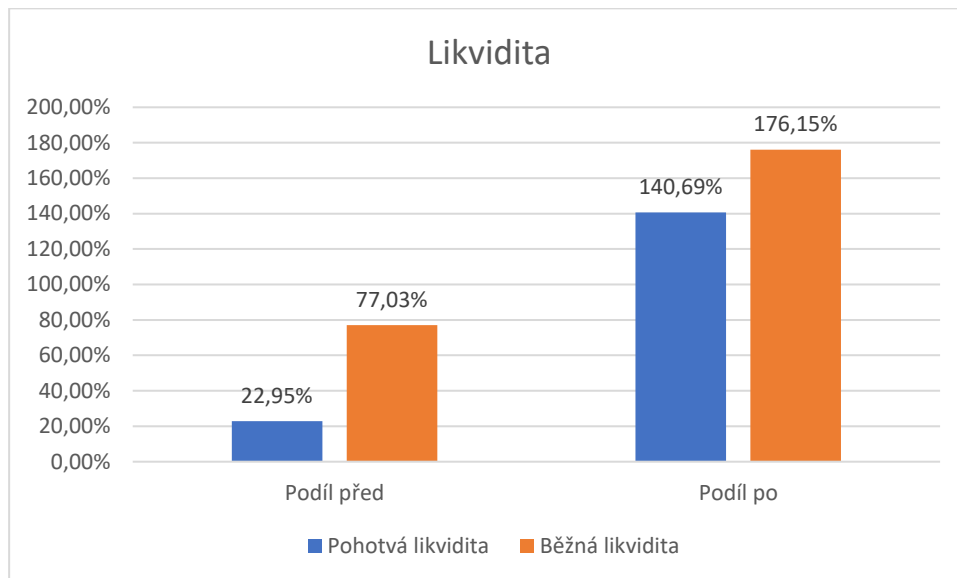
Tabulka 10 - Ukazatelé finanční analýzy po window dressing

Ukazatel finanční analýzy	Hodnota
Pohotová likvidita	140,69 %
Běžná likvidita	176,15 %
Čistý pracovní kapitál	537 516 tis. Kč
Podíl čistého pracovního kapitálu na oběžných aktivech	43,23 %
Ukazatel věřitelského rizika	47,11 %
Míra zadluženosti	89,06 %
Ukazatel samofinancování	52,89 %
Úrokové krytí	7,18
Obrat celkových aktiv	0,39
Obrat zásob	3,10
Doba obratu zásob	117,83
Doba obratu pohledávek	69,14
Doba obratu závazků	441,14
Rentabilita tržeb	17,55 %
Rentabilita aktiv	8,01 %
Rentabilita vlastního kapitálu	12,93 %

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.3 Likvidita spolu s ČPK před a po window dressing

Obrázek 4 - Likvidita

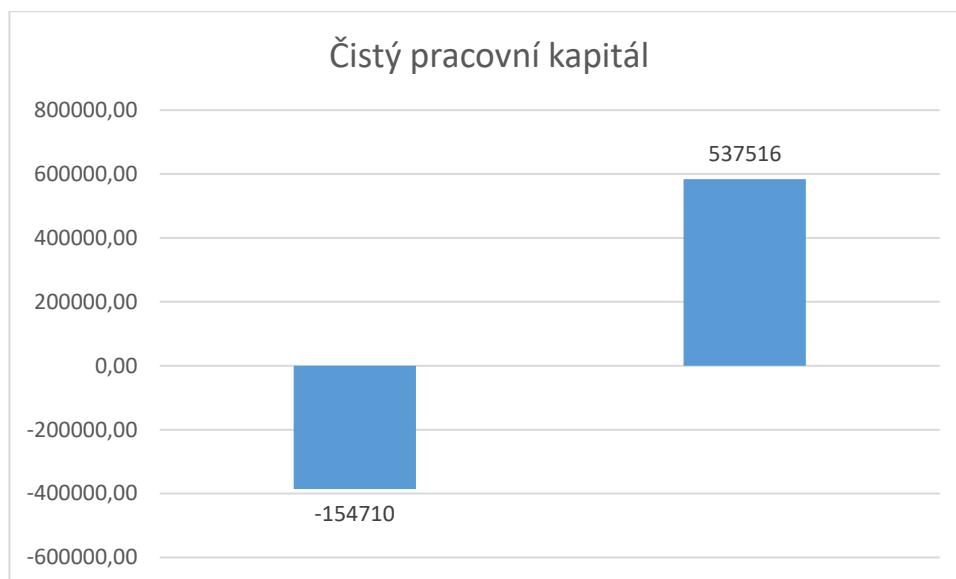
Zdroj: Vlastní zpracování

Pohotvá likvidita byla před window dressing ve výši 22,95 % a došlo k jejímu nárůstu o 117,74 procentních bodů. Nízká hodnota likvidity ve výchozí situaci je rozhodně dána vysokou hodnotou krátkodobých závazků a zároveň nízkou hodnotou oběžných aktiv snížených o zásoby. Jinými slovy hodnota oběžných aktiv snížených o zásoby byla nižší než hodnota krátkodobých závazků. Po aplikaci window dressingu hodnota oběžných aktiv snížena o hodnotu zásob byla vyšší než hodnota krátkodobých závazků. V prvním případě likvidita nedosahovala doporučeného intervalu, z čehož lze usoudit, že podnik nebyl hodnocen jako likvidní. Ve druhém případě díky window dressingu se toto hodnocení změnilo na to, že podnik je dostatečně likvidní, neboť dosahuje doporučeného intervalu, tj. hodnoty likvidity v intervalu od 1 do 1,5.

Běžná likvidita před technikami window dressingu dosahovala také nízkých hodnot. Její hodnotou bylo zobrazeno, že krátkodobé závazky jsou pokryty oběžnými aktivy pouze 0,77 krát, respektive nebyly oběžnými aktivy pokryty ani jednou. Svoje věřitele by podnik dokázal uspokojit v případě přeměny oběžných aktiv na hotovost jen ze 77,03 %. Byla zde spatřována nízká pravděpodobnost zachování platební schopnosti podniku. Hodnota byla vyšší než hodnota pohotové likvidity z toho důvodu, že při výpočtu běžné likvidity nejsou v čitateli od oběžných aktiv odděleny zásoby, čímž byl způsoben vyšší jmenovatel. Po aplikaci technik window dressingu došlo k jejímu navýšení o 99,12 procentních bodů.

Krátkodobé závazky jsou již pokryty oběžnými aktivy 1,7615 krát a svoje věřitele podnik dokáže uspokojit v případě přeměny oběžných aktiv na peněžní prostředky ze 176,15 %, tedy téměř dvakrát. K jejímu nárůstu očividně došlo v důsledku přírůstku peněžních prostředků jak z prodeje oběžného majetku, tak i z prodeje pozemku. Její hodnota se už nachází v doporučeném intervalu.

Obrázek 5 - Čistý pracovní kapitál

Zdroj: Vlastní zpracování

Před aplikací window dressingu byl čistý pracovní kapitál záporný, což bylo způsobeno vyšší hodnotou krátkodobých závazků než oběžných aktiv. Bylo jím značeno, že zde vznikl nekrytý dluh a podnik nemá finanční prostředky k tomu, aby mohl nadále pokračovat v omezeném rozsahu v případě splacení krátkodobých závazků, případně jejich větší části. Po aplikaci window dressingu je však tento kapitál kladný, což podniku umožňuje ve své činnosti pokračovat v případě splacení krátkodobých závazků. Tento kladný výsledek byl způsoben změnou, kdy došlo k nárůstu oběžných aktiv a nižší hodnotou krátkodobých závazků oproti hodnotě oběžných aktiv.

Tabulka 11 - Podíl pracovního kapitálu na oběžných aktivech

Ukazatel	Před	Po
Podíl čistého pracovního kapitálu na oběžných aktivech	-29,81 %	43,23 %

Zdroj: Vlastní zpracování

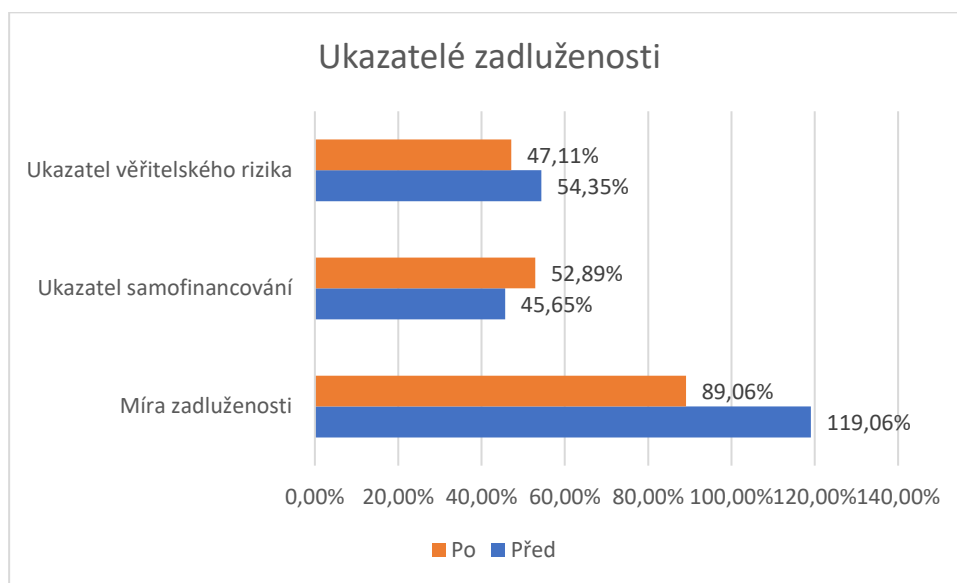
Jeho podíl na oběžných aktivech byl před window dressingem záporný, v jehož důsledku lze říci, že podnik před window dressingem byl spíše krátkodobě finančně

nestabilním. Po aplikaci window dressingu se však podnik stal zdánlivě finančně stabilním a dokonce se jeho podíl nachází v doporučeném intervalu.

V závěru k likviditě lze říci, že za pomoci technik window dressingu se stala účetní jednotka poměrně stabilní. Hodnoty pohotové likvidity a běžné likvidity se nalézají v doporučených intervalech a dokonce i podíl čistého pracovního kapitálu na oběžných aktivech se nachází v doporučeném intervalu, čímž je jeho finanční stabilita potvrzena. Po aplikaci window dressingu by bylo možné dojít k názoru, že podnik nemá problém se splacením svých krátkodobých závazků.

4.1.4 Zadluženost před a po window dressingu

Obrázek 6 - Zadluženost

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 12 - Zadluženost

Ukazatel zadluženosti	Před	Po
Úrokové krytí	-16,66	7,18

Zdroj: Vlastní zpracování

Mírou zadluženosti před window dressingem byla signalizována míra ohrožení nároků v dosti vysoké míře. Toto bylo způsobeno vyšší hodnotou cizích zdrojů než vlastního kapitálu; podnik byl spíše zadlužený. Po window dressingu došlo však k jejich snížení o 30 procentních bodů, což může být vnímáno pozitivně. Avšak tato míra ohrožení nároků věřitelů je dle mého názoru pořád vysoká.

Ukazatelem věřitelského rizika před window dressingem bylo signalizováno riziko ohrožení věřitelů ve výši 54,35 % a po window dressingu došlo k jeho pozitivnímu snížení pro věřitele o 7,24 procentních bodů, což bylo způsobeno jak nárůstem aktiv, tak i nárůstem vlastního kapitálu. Hodnota věřitelského rizika se v obou případech nachází v doporučeném intervalu.

Ukazatelem samofinancování je znázorněn zdroj financování aktiv vlastním kapitálem ve výši 45,65 % a s předchozím ukazatelem dává dohromady hodnotu jedné. Z čehož je možné usoudit, že podnik byl financován cizími zdroji před window dressingem z 54,35 %. Po window dressingu zde došlo k nárůstu o deset procentních bodů, což lze hodnotit opět pozitivně. K tomuto nárůstu došlo nárůstem aktiv. Po window dressingu zde tudíž je financování vlastním kapitálem v míře 52,89 % a cizím kapitálem v míře 47,11 %.

Ukazatel úrokového krytí před window dressingem vykazuje zápornou hodnotu, což je způsobeno tím, že podnik vykazoval záporný provozní výsledek. Tato hodnota není příliš příznivá, neboť je jí znázorněno, že zisk je menší než úroky 16,66 krát. Po window dressingu je kladný v důsledku kladného provozního výsledku hospodaření a je jím znázorněno, že zisk je vyšší než úroky 7,18 krát, což lze hodnotit opět kladně. Došlo k „zahnání úpadku“ podniku. Před window dressingem byla hodnota ve velké míře pod minimální doporučenou, po window dressingu byla lehce nad minimální doporučenou.

V závěru směrem k ukazatelům zadluženosti je možné dojít k názoru, že podnik po aplikaci technik window dressingu je poměrně málo zadlužen, převládá zde spíše náklonnost k vlastnímu financování a firma nemá problémy s vytvářením zisků pro krytí úroků z půjček, avšak potenciální věřitel je zde mírou stále poměrně ohrožen.

4.1.5 Ukazatelé aktivity před a po window dressing

Tabulka 13 - Ukazatelé obratu

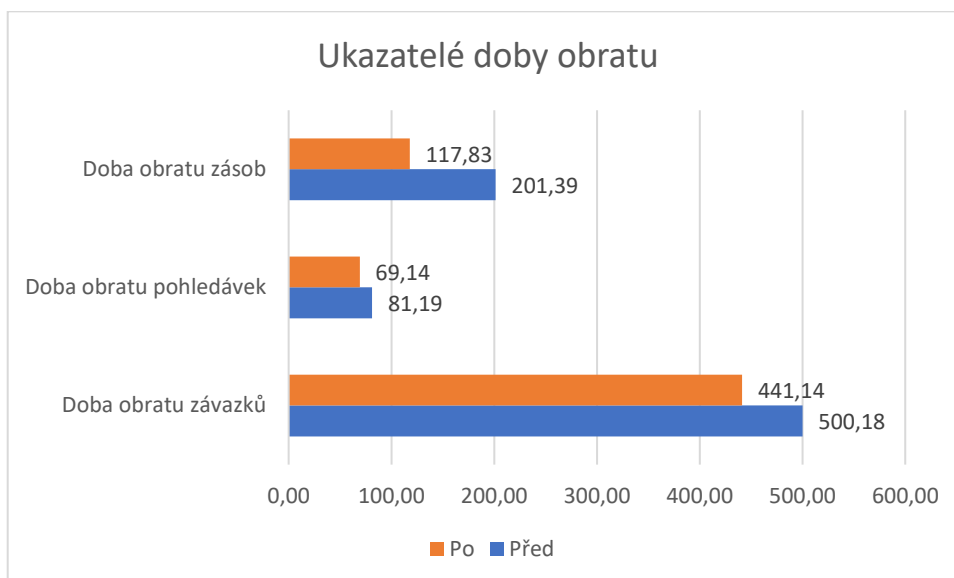
Ukazatel obratu	Před	Po
Obrat celkových aktiv	0,40	0,39
Obrat zásob	1,81	3,10

Zdroj: Vlastní zpracování

Hodnota obratu celkových aktiv před window dressingem činila 0,40. Touto hodnotou bylo symbolizováno, že je zde neúměrná majetková vybavenost účetní jednotky. Tato hodnota byla ovlivněna vyšší hodnotou aktiv než tržeb. Nicméně hodnotou po window dressingu je zde neúměrná majetková struktura spatřována taktéž, hodnota aktiv je stále vyšší než hodnota tržeb.

Hodnotou obratu zásob před window dressingem je uvedeno, že se zásoby prodaly a znovu doplnily v průběhu 1,81 krát. Po window dressingu došlo ke zrychlení prodání a znovudoplnění 3,10 krát. Což považuji za pozitivní změnu, ke které došlo prostřednictvím nárůstu tržeb. Tyto tržby jsou zároveň vyšší, než hodnota zásob.

Obrázek 7 - Doba obratu

Zdroj: Vlastní zpracování

Před aplikací window dressingu byly oběžná aktiva vázána ve formě zásob 201,39 dní. Po window dressingu došlo však ke zkrácení této doby, což lze hodnotit pozitivně.

Před window dressingem zde byla u doby obratu jak závazků, tak i krátkodobých pohledávek, spatřována poměrně delší doba. Účetní jednotce trvalo splatit své závazky v průměru 500 dnů a jeho pohledávky byly splaceny v průměru za 81,19 dnů. Vzhledem k tomu, že se tato doba zkrátila po window dressingu na dobu splacení závazků v průměru na 441 dnů a 69 dnů, lze vliv window dressingu v tomto případě považovat za pozitivní. K této pozitivní změně došlo u doby obratu závazků prostřednictvím navýšení tržeb, pohledávky zůstaly stejné. K pozitivní změně doby obratu závazků došlo také z důvodu

navýšení tržeb, i navzdory menšímu nárůstu závazků. V obou případech není a nebyla finanční stabilita narušena, neboť doba obratu závazků je v každém případě delší, než doba obratu pohledávek.

4.1.6 Ukazatelé rentability před a po window dressing

Tabulka 14 - Ukazatelé rentability

Ukazatel rentability	Před	Po
Rentabilita tržeb	-68,96 %	17,55 %
Rentabilita aktiv	-25,95 %	8,01 %
Rentabilita vlastního kapitálu	-59,91 %	12,93 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Ukazatelem rentability tržeb před window dressingem je indikováno, že účetní jednotka téměř není schopna dosahovat zisku při dané úrovni tržeb. Po window dressingu je tento ukazatel však kladný; je to z toho důvodu, že se účetní jednotka již nenalézá ve ztrátě. Došlo k jeho růstu o 86,51. V důsledku toho se jeho schopnost dosahovat zisku pozitivně změnila. Podnik po window dressingu je schopný vyprodukovat 0,1755 Kč efektu na 1 Kč tržeb.

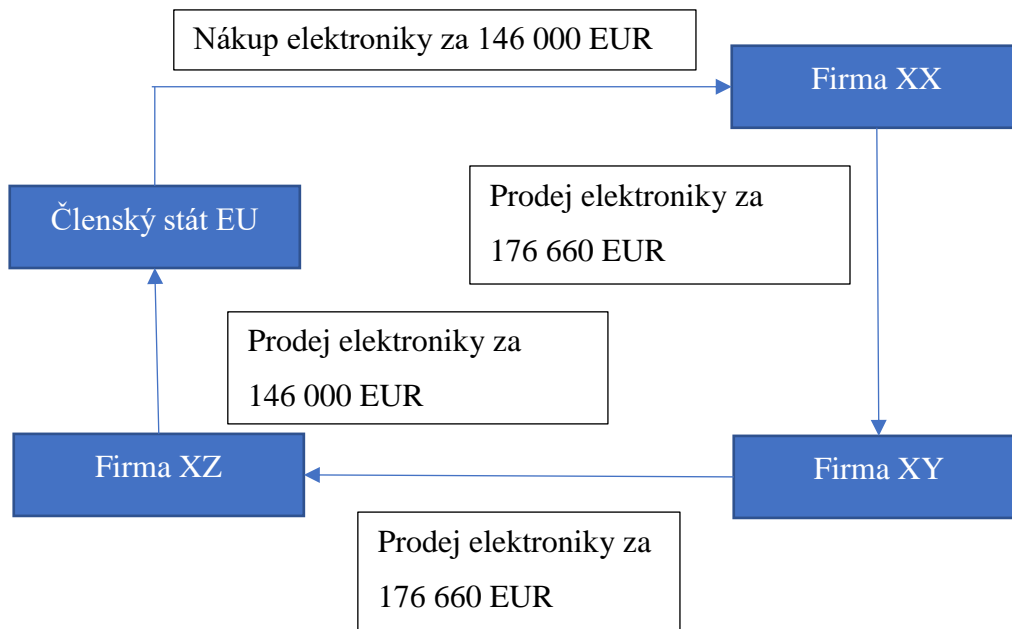
Podobně je na tom situace před window dressingem i u ukazatele rentability aktiv. Jeho záporná hodnota je také způsobena zápornou hodnotou čistého zisku v čitateli. Ukazatelem je indikována spíše souhrnná neefektivnost a v důsledku toho záporná výnosnost kapitálu. Po window dressingu se situace opět pozitivně změnila, došlo k nárůstu tohoto ukazatele o 33,96 procentních bodů. Výnosnost vloženého kapitálu bez ohledu na to, z jakých zdrojů byly činnosti podniku financovány, je ve výši 8,01 %, a tudíž je nyní podnik spíše efektivním a výdělečně schopným.

Nakonec i ukazatel rentability vlastního kapitálu je před window dressingem záporný. Opět je to z důvodu záporné hodnoty zisku v čitateli. Výnosnost kapitálu vloženého vlastníky podniku je spíše nedostatečná. Po window dressingu je hodnota ukazatele opět kladná, z důvodu změny výsledku hospodaření na zisk namísto ztráty, došlo k jeho navýšení o 72,84 procentních bodů. Může být zde hovořeno o dostatečné výnosnosti vlastního kapitálu a podnik je schopný vyprodukovat 0,1293 Kč.

Ve všech případech změn, po window dressingu u ukazatelů, je možné hovořit jako o pozitivní změně.

4.2 Modelový příklad Karuselového obchodu

Obrázek 8 - Modelový příklad Karuselového obchodu

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve zmíněném grafu je znázorněna situace, kdy došlo k nákupu elektroniky ze strany subjektu XX v členském státě v hodnotě 146000 EUR bez DPH: došlo k následnému prodeji subjektu XY za částku 176660 EUR včetně DPH. U subjektu XX došlo ke vzniku povinnosti přiznání, k čemuž se rozhodne, ale zároveň se jí rozhodne v konečném důsledku nezaplatit. Následně je dosaženo situace, kdy subjekt XY prodává elektroniku subjektu XZ za částku totožnou, za kterou elektroniku pořídil od firmy XX. Čímž dojde k nulové daňové povinnosti subjektu XY, jak je uvedeno na schématu níže:

Obrázek 9 - Účet 343

MD	D
1) 30 660 EUR	2) 30 660 EUR

Subjekt XZ se následně rozhodne prodat elektroniku do stejného členského státu EU, v němž byla původně nakoupena za částku 146000 EUR.

V této situaci je subjekt XX tzv. bílý kůň, subjekt XY buffer a subjekt XZ brokerem. Následně dojde k rozhodnutí subjektu XY, jenž vede k uplatnění nadměrného odpočtu ve výši 30660 EUR. Tímto bylo dosaženo vzniku nedobytné pohledávky náležící státu za subjektem XX. Zároveň byl naplněn cíl subjektů, tj. okrást daný stát.

5 Závěr

Cílem práce bylo ze systematického přehledu o manipulaci s účetními daty vyhodnotit jejich vliv na účetní výkazy s dopadem na hodnocení finančního zdraví podniku. K tomu došlo v praktické části prostřednictvím použitím technik window dressing v modelovém podniku.

V rámci této práce je možné říci, že tyto techniky měly největší vliv na likviditu podniku a pracovní kapitál, kdy se podnik dostal z poměrně nesolventního stavu do solventního, a ukazatelé se nacházejí v doporučených intervalech.

U ukazatelů zadluženosti došlo spíše k pozitivnímu vlivu technik window dressing. Avšak dle mého názoru zde nebyl příliš významný, jako tomu bylo u ukazatelů likvidity. Neboť došlo jen k malým procentním změnám. Což bylo očividně způsobeno výběrem technik window dressing. V rámci ukazatelů zadluženosti lze hovořit o nejvýznamnější změně u ukazatele úrokového krytí, z důvodu jeho nejvyšší procentní změny. Další významné změny se projeví u ukazatele míry zadluženosti.

V rámci ukazatelů aktivity neměly techniky pozitivní vliv v případě pouze jednoho ukazatele, kterým je ukazatel obratu aktiv. Tento negativní dopad nehodnotím jako příliš velký, avšak u ostatních k pozitivní změně došlo. Za největší pozitivní změny hodnotím zkrácení doby obratu u všech tří sledovaných ukazatelů, tj. doby obratu zásob, pohledávek a závazků.

U ukazatelů rentability došlo také spolu s ukazatelem pracovního kapitálu a jeho podílu na oběžných aktivech k dosti významným změnám. Neboť tyto ukazatele byly před aplikací záporné, z čehož lze odvodit i záporný zisk, který byl pozměněn na kladný.

Z důvodu výše uvedeného usuzuji, že by techniky kreativního účetnictví neměly být vnímány pouze negativně. Je třeba si uvědomit, že se jedná o soubor nástrojů, které mohou podnik zachránit (v případě, že jsou využity v mezích neporušující zákon). Avšak uvědomuji si, že některé z uvedených technik v této práci mohou být v praxi obtížněji proveditelné. Například ne každému se povede prodat během krátké doby aktiva ve vysoké hodnotě.

V další části vlastní práce byl vytvořen modelový příklad na karuselový podvod, díky kterému jeho architekti získali značnou sumu v EUR. Karuselové podvody vnímám jako aktuální problém nejen České republiky, ale i celé Evropské unie. Té se to týká především z důvodu jejího poškozování tímto druhem podvodu. Jsem přesvědčen, že proti karuselovým

podvodům, i jiným druhům daňových podvodů, je třeba nepřestávat bojovat. Subjekty, kteří páchají daňové podvody totiž nepoškozují pouze stát nebo Evropskou unii, ale i nás jakožto občany.

6 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

BARROW, John D. *100: sto důležitých věcí o umění a matematice, které nevíte (a ani nevíte, že je nevíte)*. Přeložil Lukáš GEORGIEV, přeložil Jiří PILUCHA, přeložila Jiřina VÍTŮ. Praha: Dokořán, 2017. ISBN 978-80-7363-772-9.

KASS-SHRAIBMAN Frimette a SAMPATH S. Vijay. *Forensic accounting for Dummies*. Indianapolis: Wiley Publishing, Ing, 2011. ISBN 978-0-470-88928-2.

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Roman SVOBODA. *Mikroekonomie: teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-453-4.

BREALEY, Richard A., Stewart C. MYERS a Franklin ALLEN. *Teorie a praxe firemních financí*. 2. aktualiz. vyd. Přeložil Vladimír GOLIK, přeložil Zdeněk MUŽÍK, přeložila Liběna STIEBITZOVÁ. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0028-5.

DRÁBKOVÁ, Zita. *Kreativní účetnictví a účetní podvody: řízení rizika účetních chyb a podvodů*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-791-2.

DVOŘÁČEK, Jiří. *Interní audit a kontrola*. Praha: C. H. Beck, 2000. C. H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-410-4.

FOTR, Jiří a Jiří HNILICA. *Aplikovaná analýza rizika ve finančním managementu a investičním rozhodování*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5104-7.

HÁLEK, Vítězslav. *Karuselové obchody*. Hradec Králové: Vítězslav Hálek, 2015. ISBN 978-80-260-8723-6.

JONES, M. *Creative accounting, fraud and international accounting scandals*. Chichester: John Wiley & Sons, 2011. ISBN 978-0-470-05765-0.

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3. kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2.

KRÁLÍČEK, Vladimír a MOLÍN Jan. *Vnější a vnitřní kontrola z pohledu managementu*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-557-3.

KRUPOVÁ, Lenka. *Kreativní účetnictví: zneužívání účetnictví - možnosti a meze*. [Praha]: Komora auditorů ČR, 2001. ISBN 80-902855-2-X.

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0231-9.

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-2034-5.

MILLER, Steven J. *Benford's law: theory and applications*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press, [2015]. ISBN 978-0-691-14761-1.

NIGRINI, J. Mark. *Forensic analytics*. Hoboken: John Wiley & Sons, 2011. ISBN 978-1-1180-8763-3, 978-1-1180-8766-4.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 6. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Finanční řízení. ISBN 978-80-271-2028-4.

SEJKORA, Tomáš. *Finančněprávní nástroje boje proti únikům na dani z přidané hodnoty v prostoru Evropské unie*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-226-4.

SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika*. 5. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 8074003361.

ŠEFČÍK, Michael. *Karuselové podvody*. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-252-3.

ŠIMAN, Josef a Petr PETERA. *Financování podnikatelských subjektů: teorie pro praxi*. V Praze: C. H. Beck, 2010. C. H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-117-8.

Volkánová Zdenka. *Podvody v účetnictví firem*. vyd. Praha: Linde, 2014. ISBN 9788072019458.

Internetové zdroje:

AKRMAN, Libor. *Miliardové problémy japonské Toshiba nemají konce* [online]. 2019, 21.1 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://www.peak.cz/ke-cteni-miliardove-problemy-japonske-toshiby-nemaji-konce/1134/>

Americký sen energetické firmy Enron skončil bankrotem. *ČT24* [online]. 2011, 2.12 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1206300-americky-sen-energeticke-firmy-enron-skoncil-bankrotem>

Arthur Andersen čelí kvůli Enronu žalobě. *IDnes.cz* [online]. 2002, 15.3 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/arthur-andersen-celi-kvuli-enronu-zalobe.A020311_144904_ekoakcie_ven

BRAG, Steven. Window dressing in accounting. *AccountingTools* [online]. 2020, 4. leden [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.accountingtools.com/articles/what-is-window-dressing-in-accounting.html>

CARPENTER, J. William. *Toshiba's Accounting Scandal: How It Happened (OTCBB: TOSBF)* [online]. 2015, 13.8 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/articles/investing/081315/toshibas-accounting-scandal-how-it-happened.asp>

CUGAJOVÁ, Aneta a Juraj CUGAJ. Motivation for the use of creative accounting techniques in the conditions of the globalized business environment. *SHS Web of Conferences*. 2020, (01004), 8. ISSN 2261-2424 (online). Dostupné z: <https://doi.org/10.1051/shsconf/20207401004>

ČERMÁK, Petr. Enron – Největší účetní skandál z přelomu tisíciletí. *Investice do akcií* [online]. 2020, 7.5 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <http://investicedoakcii.cz/enron-nejvetsi-ucetni-skandal-z-prelomu-tisicileti/>

Další účetní skandál hýbe světovými trhy. *IDnes.cz* [online]. 2002, 27.6 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/dalsi-ucetni-skandal-hybe-svetovymi-trhy.A020626_213334_ekonomika_was

DVOŘÁKOVÁ, Dana. IFRS 16 Leasingy. *Český finanční a účetní časopis* [online]. 2016, 1.12, 11(4), 83-97 [cit. 2020-08-18]. DOI: 10.18267/j.cfuc.487. Dostupné z: <https://cfuc.vse.cz/pdfs/cfu/2016/04/05.pdf>

Etržby (EET). *Finanční správa* [online]. 2019 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/eet>

Firma Wirecard se hroučí. Kvůli skandálu vyhlásila insolvenční, akcie spadly o 90 procent. *Eurozprávy.cz* [online]. 2020, 25.6 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/ekonomika/evropa/firma-wirecard-se-hrouci-kvuli-skandalu-vyhlasila-insolvenci-akcie-spadly-o-90-procent.04353d7d/>

HORÁČEK, Filip. Jak fungují podvodné kolotoče? Zboží rotuje přes desítky firem. *IDnes* [online]. 2017, 25.1 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/vypatrat-karuselove-podvody-muze-trvat-roky.A170124_110644_ekonomika_fih

CHAN, James. Window Dressing: What is Window Dressing? *Investopedia* [online]. 2019, 16.6 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/w/windowdressing.asp>

KENTON, Will. Defining the Beneish model. *Investopedia* [online]. 2020, 10.5 [cit. 2020-08-17]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/b/beneishmodel.asp>

Konkurent PayPalu musí do insolvence. Kvůli zpronevěřeným miliardám. *IDnes.cz* [online]. 2020, 25.6 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/wirecard-insolvence-skandal-zproneverene-penize.A200625_105837_ekoakcie_rts

Kontrolní hlášení DPH. *Finanční správa* [online]. [cit. 2020-08-17]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-pridane-hodnoty/kontrolni-hlaseni-DPH>

Kontroverzní miliardáři: Šéfové Enronu vybudovali energetický dům z karet. *iDnes.cz* [online]. 2016, 23.1 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/lay-skylling-enron.A160123_200112_eko_profily_rts

KOUŘILOVÁ, Jindřiška, Zita DRÁBKOVÁ a Miroslava VLČKOVÁ. *AHP, CFEBT, DMFCA jako možná identifikace chyb a podvodů v účetnictví* [online]. 1. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016 [cit. 2020-08-18]. ISBN 978-80-7394-623-4. Dostupné z: <http://omp.ef.jcu.cz/index.php/EF/catalog/book/48>

KOUŘILOVÁ, Jindřiška. Q test-DMFCA jako možný rychlý způsob kontroly účetnictví a obchodních aktivit v podniku. *Český finanční a účetní časopis* [online]. 2015, 1.3, (1), 55-69 [cit. 2020-08-18]. DOI: 10.18267/j.cfuc.436. Dostupné z: https://cfuc.vse.cz/artkey/cfu-201501-0004_Q-test-DMFCA-jako-mozny-rychly-zpusob-kontroly-ucetnictvi-a-obchodnich-aktivit-v-podniku.php?back=%2Fjel.php

KOVALOVÁ, Erika a Katarína FRAJTOVÁ MICHALÍKOVÁ. The creative accounting in determining the bankruptcy of Business Corporation. *SHS Web of Conferences 74: 19*. 2020, (01017), 8. Dostupné z: <https://doi.org/10.1051/shsconf/20207401017>

MATUSEK, Karin. Wirecard Investors Sue Bafin Over Failure to Spot Scandal. *Bloomberg* [online]. 2020, 25.6 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-07-24/germany-s-bafin-sued-over-alleged-failures-in-wirecard-scandal>

MORÁVEK, Daniel. Kontrolní hlášení pomáhají odhalit podvody, odborníci ale volají po změně pokut. *Podnikatel.cz* [online]. 12.11 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/kontrolni-hlaseni-pomahaji-odhalit-podvody-odbornici-ale-volaji-po-zmene-pokut/>

MÜLLEROVÁ, Libuše a Ladislav MEJZLÍK. Interpretace národní účetní rady I-12 Faktoring. *Auditor: Časopis Komory auditorů České republiky* [online]. 2019, 16.5, (4/2019), 1-40 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: <https://www.kacr.cz/file/5812/2019-auditor-4.pdf>

NAVRÁTIL, Josef. Finanční skandál německé Wirecard. Od hvězdy pro investory k pádu na dno. *Peak.cz* [online]. 2020, 13.7 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://www.peak.cz/financni-skandal-nemeckeho-wirecard-od-hvezdy-pro-investory-k-padu-na-dno/24495/>

Pád Enronu málem zasáhl i ČEZ. *IDnes.cz* [online]. 2002, 14.3 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/pad-enronu-malem-zasahl-i-cez.A020313_224544_ekoakcie_was

PEČINKOVÁ, Ivana. Kauza Wirecard dál bobtná. *Lidové noviny* [online]. 2020, 23.7 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20200723/281762746573871>

PLAČEK, Michal. Aplikace Benfordova zákona na vládní makroekonomická data: případ obchodní bilance. *Trendy ekonomiky a managementu* [online]. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2014, VIII(19), 45-51 [cit. 2020-08-18]. ISSN 1802-8527. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/35187>

PricewaterhouseCoopers. *Celosvětový průzkum hospodářské kriminality* [online]. 2014 [cit. 2020-08-20]. Dostupné také z: <http://www.pwc.com/cz/cs/hospodarskakriminalita/assets/pdf/global-economic-crime-survey-2014.pdf>

PricewaterhouseCoopers. *Celosvětový průzkum hospodářské kriminality*. 2018. Dostupné také z: <http://www.pwc.com/cz/cs/fraud-forum/assets/2018/celosvetovy-pruzkum-hospodarske-kriminality-2018-prezentace-pro-setkani-fraud-fora.pdf>

PricewaterhouseCoopers. *Celosvětový průzkum hospodářské kriminality*. 2016. Dostupné také z: <http://www.pwc.com/cz/cs/hospodarska-kriminalita/assets/pdf/global-economic-crime-survey-2016-cz.pdf>

SEGAL, Troy. Enron Scandal: The Fall of a Wall Street Darling. *Investopedia* [online]. 2020, 4.5 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/updates/enron-scandal-summary/>

SEIBERT, Jaroslav a ZAHRÁDKA, Jaromír. O čem pojednává Benfordův zákon. *Matematika – fyzika – informatika*. 2016, vol. 25, iss. 2, s. 89–98. ISSN 1210-1761. Přístupné z: <https://dk.upce.cz/handle/10195/67473>

Skandál v Japonsku: Toshiba nadhodnotila zisk o miliardy. *Aktutálně.cz* [online]. 2015, 20.7 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/toshiba-nadhodnotila-zisk-v-prepocitu-o-temer-31-miliard-kc/r~06e3c4322f0911e586d30025900fea04/>

Skandál v Německu: Poskytovatel plateb Wirecard nemůže najít dvě miliardy eur. *Novinky.cz* [online]. 2020, 19.6 [cit. 2020-08-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/skandal-v-nemecku-poskytovatel-plateb-wirecard-nemuze-najit-dve-miliardy-eur-40328232>

Systém pro výměnu informací v oblasti DPH: VIES (Value Added Tax Information Exchange System). 2020.

TRAMPOTA, Bohumil. Co je to "window dressing"?: What is Window Dressing? *Patria* [online]. 2007, 29.6 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/1026788/co-je-to-window-dressing.html?culture=cs-CZ>

What is window dressing in accounting? *SimpleStudies* [online]. 2011, 7.4 [cit. 2020-08-15].

Dostupné z: <http://simplestudies.com/what-is-window-dressing-in-accounting.html>

Window dressing: What is Window Dressing in Accounting? *WallStreetMojo* [online]. [cit.

2020-08-15]. Dostupné z: <https://www.wallstreetmojo.com/window-dressing/>

Wirecard zatápí Merkelové i Kurzovi. *Novinky.cz* [online]. 2020, 29.7 [cit. 2020-08-18].

Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/wirecard-zatapi-merkelove-i-kurzovi-40331861>

Zákon č. 40/2009 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2020-08-18]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

ZUCCHI, Kristina. Understanding Off-Balance Sheet Financing. *Investopedia* [online].

2019, 7.4 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z:

<https://www.investopedia.com/articles/investing/071513/understanding-offbalance-sheet-financing.asp>

Zvláštní režim EET: jak funguje, kdo novinku využije a komu spíš přidělá vrásky. *Poradna*

EET[online]. 2019, 8.10 [cit. 2020-08-15]. Dostupné z: <https://eet.money.cz/blog/off-line-eet-jak-funguje-kdo-novinku-vyuzije-komu-spis-pridela-starosti>